

abornokokat... A hadi... össze az... redes elnök... ráig tartott... tábornok... néhány új... égig a tár...

mege... abornokokat... kell erős...

vas jelenti... ti kormány... mind na... gyobb ado... s Spanyol... rgentinából... s érkeztek... gyzett ösz... tát.

vas jelenti... kezett hírek... osát, amely... stantól. A... tt ellenöriz... ggel nagy... on. A zen... berint minél... Pasajes és... sból kapott... kereskedelmi... lgyujtották... ztult el.

REK RÖL

retaba szított

borra került... öntöje. A... en a japán... nyek: 1. Ja... rd! A régít... 6:52.2 idő... sa, Sugiora... (Flanagan... 3. Magyar... A régít szin... nap feláll... r csapatban... Csik usztak... rekord, 5... 6. Anglia... 9:27.5 p. 8.

Degener... SA... hata japán... 04.2 p. 3.

a fülöpsz... román Pa... met Staes... et aratott... yban Mándi... ellen, Kubi... rgiótól.

en Ausztria... enyolország... 3:1 (2:0),... 2:0.)... yákia 28:19... gyolország... getek—Esz... rszág—Chile... 22 (12:8)... tokban győ... 2. Walter... és Mack... kán győzött... éváji 19.167

eredményei: 2. Ragn... gy., 4. Debe... gyal 4 gy... bel angol 3... lakostas gő... sben az Eu... amusich pár... el, 2. Dánia

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop... fizetési árak...

Disztér 2. I. e.

DI Ramasetter Róbert

BUDAPEST

KELET

Ára 5 lej... Csütörtök, 1936. augusztus 13. 5696. EV. AB 25. XIX. EVF. 189. SZAM

Kétféle mértékkel

Hetvenkét nyári munkatáborot állított fel az ország különböző pontjain a vasgárda. A vasgárdisták a legnagyobb szabadságnak örvendenek és a környező falvakon keresztül vonulgatnak fel, miközben zsidók ellen uszító légionárius dalajktól hangos az egész vidék.

A szabadságuk teljes. Alighanem Incullet belügyminiszter is szívesen közöttük volna, hiszen ő régi barátja mindenféle rohamos-tagos mozgalomnak. A liberális kormány többi tagjai pedig igazi és hűséges tanítványai Cuna professzornak.

A nyári táborok a szabad propaganda minden lehetőségét nyujtani tudják a vasgárdának. A környező falvak népét minden ellenőrzés nélkül mételezhetik meg, papjaik és profétáik vannak és mellettük ott van az összes hatósági közegek jóindulata támogatása.

Ugyanakkor azonban a demokratikus diákságot tovább üldözik országszerte.

A demokrata diáklfront Brasov megyében nyári táborot szervezett. A táborot istentisztelettel nyitották meg. Nem indulak propaganda-ura, mint a légionáriusok, megelégedtek azzal, hogy pihenőnek használják ki a táborban töltött időt és ugyanakkor kulturális előadásokat rendeztek. Beszélt Jinga cluji kereskedelmi akadémiai professzor és Caliman asszony, a brasovi nemzeti parasztpárti szervezet elnökének felesége.

A belügyminisztérium rendeletére tegnap váratlanul csendőrkordon vette körül a demokrata diákok táborát, amelyet a résztvevőknek nem szabad elhagyniok.

A demokrata táborból valóságos koncentrációs táborot csináltak a csendőrök.

A demokrata diákok a csendőri kirendelté láttán éhségsztrájkot kezdtek.

Az ellen akarnak ezzel tiltakozni, hogy a kormánynak kétféle mérőszkezo van. Az egyikkel a vasgárdát becsüli fel kulturális, politikai és társadalmi értékeivel.

A másikkal a demokraciát.

Most még csak az hiányozna, hogy saját politikai lelkismeretlenségének felmérésére is működésbe léptessen egy mérőfont.

Ez mindenesetre nehéz lesz. Mert a kormány politikai rövidlátása és lelkismeretlensége felmérhetetlen.

A tiáfészek

Az utóbbi napok óta, hogy nem bírják tovább a palesztinai arabok. Már mint a sztrájkot és a zendülést. Kifogyott a pénz. Kikapadtak az eddigi források. Nincs kitarítás.

S mialatt ilyen és hasonló jelentéseket közöl a palesztinai sajtó, elhalkultak a bari oalsz rádióadásos arab buzdításai a palesztinai zendülőkhez. És a német lapok is láthatóan hűvösebben foglalkoznak a palesztinai eseményekkel.

Minek köszönhetnék ezt a fordulatot. Mialatt Palesztinában halkulni kezdett a csatazaj, a Földközi tenger másik sarkán közdtek ropogni a fegyverek.

Néhány hónappal ezelőtt még a keleti partok mellett látta a világ a félelmetes tüzfészeket, azt a sarkpontot, amelyen vésszesen elbillenhet a hatalmi egyensúly mérlege.

Ma pontosan az ellenkező sarkán a Földközi tengernek.

Az a laz, amely egy esztendőn át a Szezi esatorna környékére koncentráta a világ felő tekintetét, az ma hirtelen átosapott a pireneusi félszigetre.

Mert most ott ropognak a fegyverek. Ma ott van zendülés. S mindenki tudja, érzi, hogy most ott billenhet el az a mérleg, amelyen az egész világ békéje borulhat fel bármelyik pillanatban.

Igy talán megértjük, miért a palesztinai arabok kimerültege.

Bizonyos források cserbenhagyták őket. Források, amelyek nagymértékben tették lehetővé az eddigi csodálatos kitartást. A sztrájk, a terror, a fegyveres harc és a tömeges ellátás rezisztenciáját három hónapon keresztül.

Azok a források, amelyek szívesen táplálták eddig minden olyan megmozdulást a Keleten, amelyek alkalmasak lehettek arra, hogy meggingassák az eddigi hatalmi pozíciókat és más hatalmak javára billentsék a mérleget.

Most, e pillanatban nem Keleten van a tilz-

A nemzetközi hangulat javult, a spanyolországi helyzet egyre zavarosabb

Párizs a kormány, Lisszabon a felkelők győzelmeit jelenti. Egyre véresebben tombol a polgárháboru a stratégiai pontok birtokáért

A benemavatkozási egyezmény megkötéséig folynak Spanyolországban a fegyverszállítások

Párizs, augusztus 12. A diplomáciai életben bizonyos enyhülés következett be. Francia hivatalos körökben kedvezőnek ítélik meg a benemavatkozási jegyzékre adott válaszokat. Az olasz válasz sokkal enyhébb és a francia érdekek számára kielégítőbb volt, mint amilyenre az előzetes tárgyalások során kilátás volt. Lengyelország, Portugália, a Skandináv államok és Belgium, valamint Szovjetország fel-tétel nélkül csatlakoztak az egyezményhez, különösképpen, amikor Portugáliát Franciaország és Anglia külön is biztosította, hogy a baloldal győzelve esetén nem kell félnie területi épségének csorbitásától. Hiányzik még a német válasz, de az utóbbi napok tárgyalásáról kiszivárgott hírek szerint ez is teljes mértékben meg fog felelni a francia kormány óhajainak.

A diplomáciai tárgyalások során hírek jelentek meg arról, hogy német kívánságra Franciaország a benemavatkozási egyezményhez való csatlakozásra szólította fel az Egyesült Államokat.

Kivégezték a két zendülő tábornokot

Madrid, augusztus 12. A Havas részletes tudósítást közöl a két felkelő tábornok elítélésének körülményeiről. Az egyik hadihajó szalonjában reggeltől a késő délutáni órákig tartott a katonai törvényszék tárgyalása, melynek végezetűl a két tábornokot halálra ítélték. Az ítéletet azonnal közzétette a kormány tagjaival. Giral miniszterelnök minisztertanácsot hívott össze, mely két órán keresztül tárgyalta az elítélt tábornokok ügyét.

A kormány úgy döntött, hogy nem herjeszti fel a köztársasági elnökhöz kegyelemre a két tábornokot.

Igy Goded és Buriel tábornokokat szerdán reggel 6 óra 30-kor a Mont Juich erdő árkaiban agyorlítotték.

Az ellenforradalmárok körében a tábornokok kivégzése nagy megdöbbenést keltett. A Reuter továbbítja a lisszaboni rádió értesülését, mely szerint az ellenforradalmárok az ítélet elhangzása után azonnal közölték a madridi kormánnyal, hogy kivégzik az összes letartóztatásban levő kormánypárti tiszteket, ha az ítélet végrehajtják.

Ugy látszik azonban, hogy a kormány nem befolyásoltatta magát az ellenforradalmárok fenyegetéseitől. Arról viszont eddig még nem érkezett jelentés, hogy az ellenforradalmárok beváltották-e fenyegetésüket és kivégezték-e vagy sem a kormánypárti tuszokat.

fészek. Ellenkezőleg: Nyugaton remélhető eltolódás az eddigi hatalmi erőviszonyokban. Oda csaptak át a „források”. Oda koncentráldók ma azoknak az erőknek a buzgó érdeklődése, amelyek eddig a keleti országok zavarosaiban akartak halászni. Mindez nem volna tragédia, ha ezek a csa-

Hivatalos helyen ezt a hirt cáfolják. A francia kormány csak a szokásos diplomáciai formaságnak tett eleget, amikor a jegyzék-tervezetet Washingtonban átnyujtatta. Az Egyesült Államok hozzájárulását adta az egyezményhez, bár azt hivatalosan nem ratifikálhatja, mert parlamenti vakáció van. Washingtoni politikai körök azonban tudni vélik, hogy a kormány meg fogja tudni akadályozni a Spanyolországba irányuló hadiszerszállításokat.

A gibraltári vizeken az összes érdekelt hatalmak megerősítették hajórajajaikat. Valószínűnek tartják, hogy az egyezmény életbeléptetéséig a szemben álló felek nagy erőfeszítéseket fognak tenni municiójuk és fegyverkészletük kiegészítésére. Barcelóban 16 francia repülőgép érkezett, melyeket hírek szerint magáncégek szállítottak a spanyol kormánynak. Amíg a fegyverexport és tranzit tilalom életbe nem lép, valószínűleg még nagyon sok fegyverküldemény fog érkezni az ibériai félszigetre.

Párizs, augusztus 12. (Rador.) A Havas táviratozza Hendayeből: Egész éjjel és ma reggel a két ellenséges tábor helyzete az iruni fronton változatlan volt. Egy kormányrepülő bombázta Picoqueta városkát, amit a zendülők meghódítottak. A guadelupai erődök tovább bombázzák a zendülők állásait és bizonyos időközönként gépfegyvertűz is hallatszik. Számos telosai lakos, akik a zendülők kezébe jutottak, ma San Sebastianba menekültek. A szökevények hiraadása szerint

a katonákból, rendőrökből és bányászokból álló kormányhaderők fokozott heveséggel támadják Ovidot és az ott levő zendülők helyzete reménytelen.

mivel élelmiszer- és villanyvilágítás hiányában szenvednek.

A francia-spanyol határon azt hiszik, hogy eldőlt San-Sebastian sorsa. Mola tábornok igyekszik elvágni a baszkföldet a francia határtól és el akarja vágni a Hendaye és Besobie felé vezető utakat is. A francia határkirendeltséget megerősítették.

Külföldi önkéntesek a határon

Ma délelőtt 10.30 órakor 21 belga antifasiszta érkezett Hendayeba, akik vörös kezelt és a népfront jelvényét viselték. Ezek Spanyolországba akartak menni, hogy csatlakozzanak a kormány miliciái-

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

A zsidók gazdasági helyzete Európában

A genfi zsidó világkongresszuson elmondotta: JAKOB LESTSCHINSKY.

A világháborút követő időszakban három nagy esemény változtatta meg radikális módon a zsidó tömegek gazdasági és jogi helyzetét Európa legtöbb országában. Ez a három esemény, amely új formában vetette fel a zsidó nép létfenntartásának kérdését a következő:

a) A középosztály ideológiája és a középosztályszerű gazdasági rendszer győzelme Közép- és Kelet-Európa legtöbb országában a gazdasági nacionalizmus felülkerekedéséhez és annak kihatásában a zsidó tömegeknek gazdasági pozícióikból való kiszorításához, a környező társadalomból való kirekesztéséhez és izolálásához vezetett.

b) A nagy nemzetiségi államok (Oroszország és Ausztria) összeomlása uralkodó lokális nemzeti többségekkel állítja szembe a zsidó kisebbségeket. Ezek a többségek rendkívül gyors tempóban saját nemzeti intellektuális réteget, nemzeti hivatalnok kart és saját középosztályt teremtettek. Ezáltal éles ellentétbe és elkeseredett konkurenciába kerülnek mindazon népgazdasági pozíciókkal, amelyeket ezekben az országokban évszázadokon át zsidók foglaltak el. Az uralkodó helyi nemzeti többség könyörtelen módon hajtja végre a városok nacionalizálását, amelyekben a zsidók olykor jelentős többségeket alkotnak.

c) A zsidó tömegek rendkívül gyors és mélyreható asszimilációja Szovjetországban, ahol a proletár emancipáció, a teljes gazdasági és jogi egyenlőséggel a legnagyobb lehetőségeket teremtette saját zsidó kultúra teremtésére és fejlesztésére, világosan mutatja, hogy — jöllehet minden specifikusan zsidó gazdasági kérdés gyökere a mi kisebbségi helyzetünkben rejlik — a teljes és tényleges gazdasági egyenjogúság elérésével távolról sem nyert megoldást a zsidóknak, mint népnek a létkérdése.

A zsidók jogi helyzete mindig fokmérője volt a politikai rezsimnek az említett országokban. A mi időnkben a zsidó lakosság gazdasági helyzetéről lehet leginkább felismerni a gazdasági rendszert, amely valamely országban uralkodik. Valamely ország zsidó lakosságának sorsa viszont nagy mértékben függ attól, hogy korunk három nagy gazdasági rendszere közül melyik az uralkodó:

a) Azokban az országokban, ahol még javában uralkodik a liberális kapitalizmus, s ahol még nincs irányított és államosított gazdaság és fejletlenek még az autarchikus törekvések és mely országok küzködve igyekeznek megtartani a 19. században elért expanziós eredményeiket (Anglia, Hollandia, Franciaország, Belgium és az amerikai országok), — a zsidók helyzete általában ugyanaz maradt, ami a tizenkilencedik században volt: jogilag emancipálva a zsidó csak nagyobb képességek és többletes teljesítmények mellett juthat magasabb pozícióba. Gazdaságilag és politikailag ugyan beilleszkedett a környezetbe, bizonyos fokig azonban társadalmilag izolálva, sőt olykor bojkottálva marad.

b) Azokban az országokban, ahol a kapitalizmust teljesen leépítették és ahol az anarchikus magángazdaság helyébe állami tervgazdaság lépett, konkurencia-harc és osztályellentétnek nélkül (szovjetköztársaságok) — a zsidók minden tekintetben tényleges egyenjogúságot és egyenlőséget élveznek.

c) Azokban az országokban, amelyek elvesztették expanziós eredményeiket vagy sohasem értek el ilyeneket, s amelyek szűk határok közé szorultak; ahol az irányított

és államotított gazdaság maximuma érvényesül, párhuzamosan és egyidejűleg a magántulajdonnal és az anarchikus magángazdasággal; ahol erősen kifejezett autarchikus törekvések, vagyis erősen kihangsúlyozott gazdasági nacionalizmus uralkodik csoportok konkurrenciája és osztályellentétek mellett, de egy, a nemzeti harc nevében rákényszerített osztálybékével (Németország, Ausztria, Magyarország, Lengyelország, Románia, Litvánia) — ezekben az országokban, ahol a kapitalizmus és a kollektívizmus közötti harc középszerű átmeneti megoldásai találhatók: a zsidók helyzete katasztrófális.

A középosztály, mely tevékenységében erősen helyhez kötött és ezért nemzeti beállítottságu, a korlátozott nemzeti-helyi piacon széles frontban kerül összeütközésbe a tapasztalt és ügyes zsidó konkurrenciával. Ez a középosztály volt már a tizenkilencedik században az antiszemita mozgalom legaktívabb és legvehemensebb hordozója.

Azokban az országokban, ahol a középosztály került hatalomra és ideológiája uralkodó lett, több mint ötmillió zsidó él. Ezen ötmillió, jogtalanul lett és gazdaságilag tönkrement zsidó sorsa legfőbb gondja kell, hogy legyen a zsidó világkongresszusnak.

Azon 530 ezer zsidóból, akik 1933-ban még Németországban éltek, csak 400 ezer maradt ott és számuk napról-napra csökkent. Több, mint százezer zsidó menekült, vagy vándorolt ki Németországból és szóródott szét több, mint hatvan országban.

A zsidók kirekesztése a külvilág gazdasági életéből háromféle módon történik ezekben az országokban:

a) Számos foglalkozásból törvényes uton zárják ki a zsidókat, így például a szabad pályákról (tanszékek, irodalom, újságírás, ügyvédi, orvosi, közjegyzői, gyógyszerészeti pályák, zene-, festőművészet, stb.) és rokonfoglalkozásokból (mozi- és színházvállalatok, filmgyártás, könyvkiadás, könyvkereskedelelem, stb.)

b) Jóllehet általánosságban nincs tiltva a zsidóknak az üzleti tevékenység, mégis számos eszközzel szorítják ki őket a kereskedelemről is. Ezek az eszközök a következők: Legális és illegális bojkott; a zsidó üzletek vevőinek és zsidó házalóknak a terrorizálása és expropriációs nyomás nagy zsidó cégekre, míg azok olcsó áron árja kezekbe mennek át.

Az eredmény: néhány év leforgása alatt — eltekintve a nagy kivándorlástól — az összes német zsidók 20—22 százaléka jótékonyra szorult. A német zsidóknak csaknem husz százaléka likvidálta üzleteit.

Tiszán gazdaságilag még súlyosabb az osztrák zsidók helyzete. Csak az a különbség, hogy itt a társadalmi és gazdasági kitaszítás folyamata egyelőre lassu menetben halad, kevesebb áldozattal, fájdalommal és megaláztatással, kevesebb szadizmussal és terrorral.

Lengyelországban, Romániában, Litvániában és Lettországon nem vezettek be törvényes korlátozásokat a zsidók ellen, de ténylegesen számos területen korlátozóké jogait: parlamenti és községi választásoknál, kereskedelmi és iparkamarák választásánál, az egyetemre, az állami közép- és szakiskolákba való felvételnél, hivatalok elfoglalásánál, az állami vállalkozásoknál, munkánál, stb. Utóbbi kategóriából teljesen kizárták a zsidókat. Ezekben az országokban a gazdasági összefoglalom 25—30 százaléka és a nemzeti jövedelmek 33—40 százaléka közintézményeken, vagy mint az állami és városi vállalatok termékeinek vásárlói vesznek részt, de sohasem, mint keresők. Ezekben az országokban az összlakosságnak 12—15 százaléka, a városi lakosságnak pedig 25—30 százaléka állami, vagy városi hivatalokból és munkálatokból keresi kenyerét. Ezekből az ágakból azonban a zsidókat teljesen kizárták. Mind a négy országban a hitelapparátus 40—66 százalékban az állam kezében van és az uralkodó nemzeti többség javára szolgál a zsidó középosztály elleni harcban. A kormány teljes kapacitása gazdasági téren (export- és importengedélyek, devizák, koncessziók, adóelőírások, stb.) a fiatal nemzeti középosztály érdekeit szolgálja, a zsidó középosztály kárára.

Mindenzen jelenségeknek eredménye a zsidó tömegek óriási méretű deklasztálódása és elszegényedése. Litvániában és Lettországon 25, Lengyelországban és

Augusztus 17. 18. 19-én GUSLEAR világhírű kozák kórus koncertezik a SELECT MOZGÓ előadásainak keretében

Romániában 35 százaléka a zsidó lakosságnak köztámogatásra szorul. A kereskedelem és kézműipar, mely ágakban a zsidó lakosság kétharmada él, egyik napról a másikra az elmerülés veszélyében forog. A zsidó intelligencia kétségbeesett és reménytelen. A felső- és közép-zsidó rétegek lesüllyedésének folyamata katasztrófális formákat ölt. Az ifjúság megfullad az ujonnan teremtett szociális és kulturális gettóban. A zsidó tömegek próbálnak behatolni a kis- és a nagyiparba. Miután el-

lenállást helyeznek szembe velük, olcsó, fekete munkára szorítják őket. Az elmúlt tizenöt esztendő alatt a zsidó munkások száma Lengyelországban kétszázszázereztől háromszázszázerezté nőtt, de ez csak kis százaléka a munkára szorított deklasztált és elszegényedett zsidó tömegeknek.

A zsidók katasztrófális helyzete az említett országokban anarchiát és pánikot idéz elő ezen országok általános gazdasági életében és dezorganizálja és megbénítja a normális gazdasági fejlődést.

Háromszáz halottja és ötszáz sebesültje volt eddig a palesztinai zavargásoknak

Az arabok belátják az ellentállás hiábavalóságát. Az arab vezetők már a presztízstüket akarják menteni

Jeruzsálem, aug. 12. Az amerikai „United Press” Palesztinába küldött tudósítójának információi szerint az elmúlt tizenhat héten át a palesztinai zavargások háromszáz ember életébe kerültek. Ötszázban súlyosan megsebesültek. Az újságíró véleménye szerint most már úgy látszik, mintha az arabok belátnák az ellentállás hiábavalóságát. A sztrájkot legtöbbször már csak erőszakkal lehet fenntartani és pedig csupán az arab tömegek megfélemlítésével és a megtorlás fenyegetésével.

Az arab parasztság és kiskereskedők rége óta súlyosan szenved a gazdasági téltársaság alatt és semmi sem kíván inkább, mint azt, hogy visszatérjenek a normális állapotok. Az arabok vezetői pedig most már arra törek-

szenek, hogy kompromisszumot érjenek el, amely szerint legalább átmenetileg tiltásuk el a zsidók bevándorlását. Ha a vezetők ezt el tudják érni, akkor ők maguk futnának le a sztrájkot és nem kellene kudarcot vallaniuk a tömegek előtt.

Az angol katonaság szigorú fellépése a fegyveres felkelőkkel szemben kétségtelenül hozzájárult a felkelés leveretéséhez. Különösen a legutóbbi harcok során, amikor az angolok repülőgépeket és gépfegyvereket is igénybe vettek a felkelők ellen voltak, az arabok veszteségen szokatlanul nagyok. Az angolok egészen jelentéktelen veszteséget szenvedtek, ami sokban hozzájárult a felkelés ellanyhulásához.

A Szovjet a budapesti Duna- kikötőben áruraktárakat épít Közép-Európa számára

Közvetlen tengerjáró hajók közlekednek a Dunán, hogy megtakarítsák az áru átrakását. Pozsony meg akarja szerezni az orosz áruk elosztási központját

Pozsony, aug. 12. A dunai kikötőből a Fekete tengerre és a keletre történő áruszállítás úgy történik, hogy az árut Galacnál átrakják a dunai hajókról a tengeri hajókra. Ez a szállítási mód gyakran az áru megrongálását idézte elő és az átrakodásnál az áru kárt szenvedett. Olyan árukat, amelyeket egyáltalában nem lehetett átrakni, nem is szállíthattak a Dunán. Már régebben felmerült az a gondolat, hogy olyan hajókat kell építeni, amelyek úgy a dunai hajózásra, mint a tengerhajózásra alkalmasak.

A kérdés gyakorlati megoldásához először Magyarország fogott hozzá. Kísératképpen két hajót építettek, amelyek úgy a dunai, mint tengeri hajózásra alkalmasak voltak. A tapasztalatok, melyeket a hajókkal sze-

reztek, kielégítették az összes várakozásokat. Különösen a fekete-tengeri kikötőkből a dunai kikötőbe való szállítás fejlődött a két új hajó beállításával és a szovjet kedvező körülményeket mérlegelve, elhatározta, hogy a budapesti Duna-kikötőben külön áruraktárakat épít egész Közép-Európa számára.

A magyar kormány a legmesszebbmenőleg támogatja ezt a tervet és a raktárak részére megfelelő helyet kíván rendelkezésre bocsátani, sőt egyéb kedvezményeket is kilátásba helyezett. A magyar példát követte Svájc is, amely olyan hajókat épített, amelyek segítségével a Rajna folyón és folytatólag tengeri úton cukrot szállít Angliába. A közel múltban érkezett meg az első cukorszállítvány akadálytalanul az angol szigetre.

Elkészült Franciaország katonai kínai fala

A „repülő erődök” és az „óriások kastélya”

Nizza, augusztus 12. Petain marsall és Weygand tábornok, a francia hadsereg akkori főnöke, valamint Deserey tábornok 1931-ben olyan tervet dolgoztak ki, amely a maga nemében páratlan volt és amely a francia határt a világtörténelem legigantikusabb katonai erődítményévé volt hivatva átalakítani, olyanra, amelyhez fogható csak a mongol-mandzsú-ország-kínai határon végighúzó kínai fal, amely azonban sokkal gyengébb építésű és katonailag teljesen értéktelen.

Az akkoriban utópisztikusnak hangzó terv jórészt máris megvalósult. A híres Maginot-

vonaltól készen van, lízemberben van, éppen csak a terv utolsó szakasza áll most közvetlenül a megvalósítás előtt.

Az erődíjanc földrajzi vonala

A kiinduló pont az volt, hogy az országot nyugatról és délről a tenger határolja, tehát meg kell hasonlítani a védeni az északi és keleti oldalt is, ahol a természet kevésbé segít. A La Manche-csatornától Dunkerquenél kiindulva Lille, Thionville, Montmédy érintésével végighúzódik a belga-luxemburgi határon. Ezen a szakaszon az erődíjancok kisebb méretűek és gyengé-

bbek, inkább csak mesterséges ár víz elődézésére szolgálnak. A belga határon folyamduzzasztó gátakat tömegeket építettek meg, amivel a flandriai síkságot elárasszhatják ellenség beözönlése esetén. A belga-német határt a belgák építették ki, itt tehát a védelem a legmagasabb fokig biztos. Luxemburgtól a Saar-Rajna mellett húzódo 400 kilométeres szakasz, a Maginot-vonal. Itt az acél- és vasbetonépítmények olyan láncot alkotnak, hogy a francia hadvezetés mérnökarának legkompetensebb véleményei szerint bevehetetlen. Az erődíjanc keresztül-kasul van furva földalatti vasut- és autópályákkal és aknacsatornákkal. A Saarbrücken-Karlsruhei szakasszal szemben valóságos földalatti kaszánya, pályaudvar, municioraktáror van, ahová veszély esetén, láthatatlanul a legénység és töltenyek százazreit lehet az ország belsejéből szállítani, egész hadosztályok véghezvethetnek hadmozdulatokat, teljesen védve földi és légi támadástól.

Eddig teljesen ki volt építve a katonai kínai fal. A svájci-olasz-francia határszakasz azonban néhány kisebb erődötől eltekintve, ugyszólván védtelen volt, innen nem várták eddig támadást a vezérkar tagjai. Es esetleges támadás eseté is maguk a savoyai Alpések szinte bevehetetlen határvonalat alkotnak Gentől a Montblancot keresztül le egészen Mentonig. Most ezt a szakaszt tíz ponton fogják különösképpen megerősíteni, még pedig 2188 méter magasságban St. Gervais Les Bainsben, Col du Mont Isoardon, 2769 méter magasságban, a Mont Cenisen, 2084 méteres magasságban, és így tovább, állandóan eddig bevehetetlennek hitt hegycsúcson. A földközvetlen tengeri szakasz már kiépült, a Pira-Cava-i és sospeli hegyi vadász hadsereg mérnökkara nemrégiben készült el a munkálatokkal, most nemsokára összeér a munkahely.

A „repülő erődök”

Debeney tábornok elgondolása szerint oldották meg a „repülő erődök” rendszerét. Ezek megerősített vasuti vonalak és vasbetonutak, a katonai páncélvonatok, tankok, nehéz tüzérségi és léghajárító tüzérségi traktorok, tehát az ugnevezett „horozható páncélerődök” számára, kizárólag katonai használatra fenntartva. Ez a repülőerőd-vonal az egyes erődöket gyűrűszerűleg övezi megfelelő elgázolásokkal a nagyobb helyőrségek és löszerraktárak felé, hogy utánpótlásról a legbiztonságosabb uton és leggyorsabban lehessen gondoskodni.

A motorizált tüzérség természetesen igen nagy szerepet kap Debeney tábornok tervében és tekintve a technika mai állását, olyan fegyvernem lesz belőle, ami a repülőerődöket a Maginot-vonal biztonságának fokára emelheti.

„Az óriások kastélya” vagy ahogy eredetileg nevezik: „Chateau des Géants” 270 acre területű acélgyűrű, a hochwaldi erőd mintájára, ami tudvalevőleg a gibraltári erőd után a világ legnagyobb ilyen építkezése. Több ilyen erődöt terveznek a határvonal mentén, egyenként 150 millió frank költség-előíránnyal. Az építkezéshez természetesen nem alkalmaznak csak francia munkást, s piemoni munkaerőket meg a szakított kimonádsága előtt elbocsátották, mert a kirtelea változó külpolitikai helyzetben az olasz munkások szerepeltetése erődépítkezéseknél állandó viharokat támasztott a kamarában.

Hogy az olasz-francia határ védelme versenyre kelhessen világon egyedülálló erőd-vonalban a Maginot-vonallal, minden Olaszországba vezető országút acélbetonsáncokkal és nehéz tüzérségi állomással fognak megerősíteni. A hágókat és hegyzsorosokat aláaknázzák, hogy itt se keljen eszmélet megletéstől tartani. Erre a nagyvezérkarnak mintegy három és negyedmilliórd frankja van előírnyozva. Így tehát Gentől Nizzáig is teljes lesz a kínai fal, Franciaország minden eshetőségre készen áll.

— Számúzték a mexikói aranyingescsek vezérére. Mexikóból jelentik: A kormány elrendelte az aranyingesc szervezetek összes helyiségeinek bezárását. A szervezetek új megalkatását nem fogják megengedni. Nicola odriguez tábornokot, az aranyingesc főparancsnokát kiutasították Mexikó területéről, mivel „szervezetének” igazi célja zsarolás és szélhámososság volt politikai álcá alatt.

— Kukoricából készült a leghatasosabb robbantószer. Newyorkból jelentik: Missouriban, az amerikai vegyészek kongresszusán sikeres kísérleteket hajtottak végre egy új robbantószerrel, amely — a próbák tanúsága szerint — felülmúlja hatásában a dinamitot. Az új, nagyszerű robbantószer kukoricából készült. Nemcsak erősebb a dinamitnál, hanem olcsóbb és veszélytelenebb is, kukoricatermesztő farmerek nagyon érdeklődnek a dolog iránt, mert azt remélik, hogy ha diadalmasodik a robbanó kukorica, végül lesz a nyomasztó kukorica-tultermelésnek.

A zsidó vándorlás és a zsidó társadalmi segély új utjait készítik elő a genfi zsidó világtalálkozón

A. Tartakover és I. Jefroykin nagyszabású referátumai a kongresszus plenáris ülésén

Genf, augusztus 12. Jelentette az Uj Kelet, hogy a genfi zsidó világtalálkozás harmadik plenáris ülésén A. Tartakover lodzi egyetemi magántanár „A zsidó vándorlás és a zsidó emigrációs politika”, dr. I. Jefroykin, a franciaországi zsidó egyesülések szövetségének elnöke pedig „A zsidó szociális segély feladatai és módszerei” címmel tartottak referátumokat. Mindkét nagyhorderejű kérdésben a legilletékesebb és legavatottabb szakemberek fejtették ki álláspontjukat a zsidó világtalálkozás plenuma előtt. A két referátum tartalmát az alábbiakban ismertetjük:

Dr. A. Tartakover bevezető szavaiban rámutatott arra, hogy a zsidó vándorlás szükségé, mely már a háború előtt is igen nagy volt, sokszorosára nőtt az akkori méreteknek.

Azon zsidók száma, akik kivándorlásra vannak kényszerítve, hogy szabaduljanak a rájuk nehezedő gazdasági s részben politikai nyomás alól, évente kétszáz-ezerre tehető, ebből 120 ezer egyedül Lengyelországra esik.

A hatalmas méreteket öltött vándorlási

szükséglettel éppolyan nagy mértékben korlátozott vándorlási lehetőségek állanak szemben. Az északamerikai Egyesült Államok által 1921-ben kezdeményezett és az összes számottevő országokban követett bevándorlási korlátozások folytán a háború utáni években a zsidó bevándorlás évi átlaga 50 ezernél is kevesebbre csökkent, vagyis a háború előtti bevándorlás évi átlagának egyharmadára és ha számba vesszük a palesztinai zsidó bevándorlást, mely az utóbbi években a zsidó vándorlási mozgalom legjelentősebb tényezőjévé fejlődött, ugyezzel is csak a felét kapjuk a háború előtti kvótának.

— Mindenesetre a zsidó vándorlás intenzitása még ma is jelentősen túlszárnyalja más népek vándorlási mozgalmát, amely egyes helyeken teljesen megszűnt, vagy pedig visszavándorlás lépett a helyébe. Ez azonban semmiesetre sem azt jelenti, hogy javultak a kivándorlási esélyek, hanem egyedül és kizárólag a zsidók elviselhetetlen gazdasági és politikai helyzetének tudható be, amely emberfölötti erőfeszítésekre kényszeríti a tömegeket.

A zsidó vándorlási politika

— A zsidó vándorlási viszonyoknak a rosszabbodása azonban még sem kizárólag a korlátozó törvényeknek és rendeleteknek a következménye. Ez a rosszabbodás az egyes országok által életbe léptetett törvényes korlátozásokon kívül egyrészt a bevándorlási hatóságok által alkalmazott gyakorlatnak, mely bonyodalmassal formálisan nehezíti meg a törvényeken is túl a bevándorlási lehetőségeket, másrészt annak a ténynek tudható be, hogy a bevándorlási törvények folytán megváltozott a bevándorlók társadalmi összetétele is, amely főleg a passzív elemekből (nők, gyermekek, önálló rokonok, stb.) áll. De a szakmailag aktív elemek között is a közvetítő- és szabadfoglalkozásúak dominálnak, ami a dolgozó néprétegek teljes elszegényedésére, továbbá a kivándorlásra való alkalmatlanság hiányosságára vezetett vissza. Ez a körülmény maga is hozzájárult a kivándorlási lehetőségek korlátozásához.

— Ebből a felismerésből adódik az alapvető különbség a háború előtti és a mostani zsidó vándorlási politika között. A háború előtt, eltekintve a különböző országokban (elsősorban Palesztina, Argentína és az Egyesült Államok) eszközölt kolonizációs kísérletektől, nem volt céltudatos emigrációs politika abban az értelemben, hogy az a követelményeknek megfelelően befolyásolja a zsidó vándorlási áramlatot. A zsidó emigrációs társaságok tevékenysége főleg segélyek nyújtásából, a ki- és bevándorlással járó formalitások intézéséből, esetleges munkaközvetítésekből állott. A mai adottságok mellett ez a feladatkör tulajdonképpen szükséges bizonyul ahhoz, hogy érdemleges mértékben befolyásolhassa a zsidó vándorlási problémát.

A zsidó vándorlás ma nem csupán szociálpolitikai, hanem elsősorban gazdasági és nemzeti kérdés. A zsidó vándorlási segélymunka zsidó vándorlási politikává kell, hogy átépüljön.

— E vándorlási politika feladata a következők volna: a) fennálló bevándorlási lehetőségek maximális kihasználása; b) új bevándorlási lehetőségek teremtése; c) a kivándorlók megszervezése és szakmai kiképzése; d) újabb átmenet a kolonizációs munkára.

Új emigrációs módszerekre van szükség

— Mindenekelőtt a zsidó vándorlási munka területén működő tényezők konszolidálására és a munkának a néptömegekben való minél szélesebb begyökeresítésére van szükség. A különböző országokban

működő és főleg a HICEM emigrációs szövetségben egybefogott vándorlási társulatok kevés kivétellel csekély taglétszámmal támaszkodnak és nem voltak képesek a zsidó társadalom érdeklődését tevékenységükre és a vándorlási kérdés lényegére terelni. Így

sok helyen vesztették el népies jellegüket ezek az igen hasznos társulatok és nem is fogták fel a háború utáni zsidó vándorlási korlátozások ellen és új bevándorlási lehetőségekért való harc szolgálataiban felgöngyölítették volna a zsidó vándorlási problémát a kulturális személeltől és beavatkozásra készítették volna az egyes hatalmakat, a legtöbb vándorlási szervezet beszivárgási politikát folytat, mely ha itt-ott is ér bizonyos eredményeket, távolról sem alkalmas arra, hogy lényeges segítséget nyújtson, mert természetesen csak egészen kevés emigránsnak tud hasznára lenni. Az egész zsidó vándorlási apparátust a zsidó világtalálkozóra kell csatolni, amelynek módjában áll az emigrációs munkának erős társadalmi és nemzeti háttérrel biztosítani és tárgyalásokat folytatni az egyes kormányokkal, a Népszövetséggel és más nemzetközi testületekkel. A kongresszus feladata egy zsidó emigrációs kongresszus és emigrációs bank tervének megvalósítása. A vándorló csoportok szétválasztásának és kulturális elmerülésének veszedelemét csak a kivándorlók nemzeti megszervezése hátrahagyja el, valamint a vándorló csoportok és a népi összesség közötti kontaktus minél erősebb fenntartása. A zsidó világtalálkozásnak ezen a téren is fontos, sőt döntő szerepet kell játszania.

A zsidó társadalmi segély feladatai

Dr. I. Jefroykin a zsidó társadalmi segély feladatairól tartott nagyszabású referátumában mindenekelőtt kifejtette, hogy a zsidó filantropikus intézmények távolról sem elegendők azokhoz az óriási feladatokhoz, amelyek a mai zsidó nyomorból és szükségletekből adódnak.

A zsidó társadalmi segély sürgős demokratizálására van szükség elsősorban.

A mai viszonyok között megengedhetetlen, hogy szűkebb körök, akár filantropok, akár jóléti munkások, mint a felelősség hordozói és mint döntő tényezők lépjenek fel a zsidó társadalmi segélyben. A társadalmi segély kérdéséhez aktív érdekeltség fűzi a zsidó tömegeket. A kongresszusnak ezért központi iródat kell felállítania a zsidó társadalmi segély számára, melynek a következők volna a feladatai:

a) anyagok és dokumentumok gyűjtése a

zsidó társadalmi segélymunkára vonatkozólag, b) gazdasági-statisztikai hivatali teremtése, c) az együttműködés megteremtése a különböző országok zsidó jótékonyági és segélyező munkájának racionalizálására és a társadalmi segélyező szervezetek demokratizálására céljából, d) a zsidó társadalmi segély elismert képviselőinek megteremtése a nemzetközi fórumok előtt.

A zsidó népsegély

Jefroykin ezután a zsidó népsegély világ központjának megteremtése mellett központi zsidó népalap létesítését követelte, mely a kongresszus által teremtett központi segélyiroda vezetésére alát állana. Az alap neve „Jüdische Volkstond für brüderliche Hilfe” volna. Az alap azon zsidó csoportok támogatására szolgálna, amelyek antiszemita üldözöttek, vagy nemzetközi katasztrófák folytán jutottak nyomorba. A háború utáni események, különösen a lengyelországi zsidók súlyos helyzete, a németországi zsidók tragédiája, a többi közép- és kelet-európai országok zsidó lakosságának nyomora oda vezettek, hogy a zsidó segélyezés műve

Nagystilű támadást készít elő öszre a román jobboldal

A demokrata liberálisok botosani értekezlete felhívja a kormány figyelmét a fenyegető veszedelemre

Bucuresti, augusztus 12. (Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet hasábjain több ízben beszámoltunk arról, hogy a liberális pártban két áramlat áll egymással szemben: a diktatura és a jobboldali eszmék hívei, akiknek élén Tatarescu, Inculet és Pop Valer dr. állanak — és a liberális-demokratikus hagyomány ápolói, akiknek egyre gyérebb csoportját Dinu Bratianu hívei és az ifjú liberálisok egy része alkotják. Utóbbiak becsületesebb és tiszteltre méltó igyekezettel próbálják időnként a Tatarescu-kormányt figyelmeztetni a veszedelemre, amelyet Inculet belügyminiszter metodusai az ország-ra és a liberális pártra egyaránt jelenthetnek. Victor Iamandi tárcanélküli miniszter, a iasi liberálisok vezére, áll e csoport élén — az a Iamandi, aki a liberális kormányzat első hónapjaiban a parlament szószókerői a kormány nevében néhány erőteljes beszédben szállt síkra a jobboldal ellen és aki már idestova két esztendeje némaságra van kárhoztatva éppen demokratikus beállítottsága miatt.

A kormány és a jobboldal

Az ifjú liberálisok most Botosani-ban hívták össze híveiket a fasizmus elleni újabb demonstrációra. Nemcsak a H. csoport tagjai tették magukévá a demonstráció gondolatát, hanem mindazok a liberálisok is, akiknek szívén fekszik az ország politikai jövőjének kérdése. A botosani gyűlés folytatása kíván lenni az elmúlt évi piatra nemti megnyilatkozásnak. Le akarják szögezni, hogy

egy a program, mint a kormányzati metodusok tekintetében komoly kifogásaik vannak. A kormány tagjainak egy része türi és támogatja a fasizta mozgalmakat, amelyek a párteszmét és a demokratikus intézményeket közvetlenül sújtják.

Vádolják a kormányt azzal, hogy nem parancsolta rá e mozgalmakra a törvényt, nem nyomta el az erőszakosságokat és tehetetlennek bizonyult a hatóságok láttára elkövetett anarchikus megnyilatkozásokkal szemben. Emlékeztetni akarják a kormányt arra a szellemre, amelyben a liberális doktrínát értelmezni kell úgy, ahogyan azt Bratianu Jonel és I. G. Duca megteremtette.

A botosani gyűlés nem irányul a liberális pártvezetőség, vagy a kormány valamelyik tagja ellen. A szónokok riadót fujnak az anarchia veszélyével szemben, megfogják bélyegezni mindazokat, akik a ro-

Urak!!! Gondtalanul csak a

Brilliant Extra Primissima-val alszik Ön, ami a legujabb ezen a téren!

nemzetközi jelleget öltött. A zsidó segélyszervezetek vezetését új eszmékkel kell megteremteni és ezeket az eszméket magában a zsidó tömegekben kell elsősorban terjeszteni, hogy széles körök ismerjék fel, miszerint a zsidó önszegély lehetőségei magában véve igen korlátozottak és le kell hatolni azon szociális és politikai okok gyökeréig, amelyek a specifikus zsidó nyomort előidézik. Az összes zsidó hitközségek, egyesületek és szervezetek kötelesek költségvetésüknek bizonyos százalékával résztvenni a „Zsidó Népségély” megalapításában és fenntartásában. A zsidó társadalmi segély évi költségvetését az egész világon 150 millió aranydollárra becsülik. Ha ennek csak csekély százaléka folyik be a zsidó népsegély alapjára, úgy már ez is szilárd és állandó alapot teremtene ezen intézmény számára. Jefroykin végül követelte, hogy a zsidó segélyszervezetek megfelelő és objektív anyagokkal lássák el a zsidó szociálpolitika vezetőit, hogy nemzetközi intézményeknél megformulázzák a zsidó követeléseket.

mán államéletet ki akarják állítani kerékvágásból és fel fogják állítani azt a követelést, hogy Duca politikai végrendeletét maradéktalanul hajtsák végre. Az egyes megyék képviselői jelentéseikben számolnak be arról, hogy az anarchia milyen formát öltött az ország különböző részeiben és kivánságokat fognak felállítani a bujtogató propaganda által teremtett atmoszférára megmásítása érdekében.

A botosani gyűlés nem irányul a liberális pártvezetőség, vagy a kormány valamelyik tagja ellen. A szónokok riadót fujnak az anarchia veszélyével szemben, megfogják bélyegezni mindazokat, akik a román államéletet ki akarják állítani kerékvágásból és fel fogják állítani azt a követelést, hogy Duca politikai végrendeletét maradéktalanul hajtsák végre. Az egyes megyék képviselői jelentéseikben számolnak be arról, hogy az anarchia milyen formát öltött az ország különböző részeiben és kivánságokat fognak felállítani a bujtogató propaganda által teremtett atmoszférára megmásítása érdekében.

Mi lesz öszre

Victor Iamandin kívül a liberális párt több más vezető személyisége vesz részt a botosani konferencián — így Manolescu Strunga volt ipariügyi miniszter, Cancicov földművelésügyi és Bentoiu igazságügyi alminiszter, a moldovai liberális szervezetek elnökei és a H. csoport képviselői. Valószínűnek látszik, hogy a botosani demonstrációnak visszhangja lesz a liberális pártban. A szervezők lehetetlennek tartják, hogy a kormány ne figyeljen fel erre a megnyilatkozásra és ignorálja az ott megfogalmazott kivánságokat. A jobboldali mozgalmak kérdése az ősz folyamán különösen akuttá fog válni.

A kormánynak információt kell adnia arról, hogy nagystilű támadásra készül a jobboldal.

Idejében fel kell készülnie tehát, ha nem akarja, hogy egy erőszakos aktus olyan fait accompli elá állítsa, amely kiszámíthatatlan következményekkel járhat az állam életére.

—Mehülésnél, náthalásnál, torokgyulladásnál, mandulalobnál, filikatarussnál, valamint idegfájdalmaknál és szaggatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc Józes” keserűvizet nagyon jól tesz, mert a gyomorhúscsatornát alaposan kitisztítja és desinficálja, azonkívül pedig megfelelő emésztést biztosít. Az orvosok ajánlják.

KÖZGAZDASÁG

A gumiárakat felvették a kompenzációs uton importálható cikkek sorába

Bucuresti, augusztus 12. Az Uj Kelet tud.) Dr. I. Costinescu iparügyi miniszter minisztertanácsai jegyzőkönyvtervezetét készítette elő a kompenzációs uton importálható áruk listájának jelentékeny kibővítésére nézve. Legutóbbi jelentéseink szerint arról van szó, hogy a B. listán szereplő árukat további nyolc importcikkek bővítik, amelyek tehát a jövőben az A. listára felvett belföldi termékek exportja ellenében kompenzációs uton hozhatók majd be az

országba. Arra nézve, hogy ez a nyolc új áru tulajdonképpen milyen importcikkek jelent, még találgatásokra vagyunk kénytelenek szorítkozni. Azt azonban félhivatalos jelentések is megerősítik, hogy a kompenzációs uton importálható áruk közé a gumit is fölvetették, úgy hogy a belföldi gumifeldolgozó ipar a jövőben nem lesz kénytelen nyersanyaghiánnyal küzdeni.

A jegybank a 38 százalékos devizafelárnak 30 százalékra való csökkentését követeli

Új tervezet a kompenzációs rendszer gyökeres módosítására. Fix valutaprémiumok helyett változó letárák életbeléptetésére tett javaslatot a Banca Nationala

Bucuresti, augusztus 12. (Az Uj Kelet tud.) Az ipari és kereskedelmi minisztérium sokat tanulmányozza a jelenlegi külkereskedelmi rendszer reorganizálásának kérdését az utóbbi hat hónap tapasztalatai alapján. Costinescu miniszter maga annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a román külkereskedelmi mérleg kedvező alakulása és az exporttöbblet egyedül a kompenzációs rendszer favorizálásának köszönhető. Emiatt a miniszter a legközelebbi minisztertanács elé oly javaslatot terjeszt elő, hogy a kormány terjessze ki és általánosítsa a kompenzációs kiviteli és behozatali rendszert. Kérdéses azonban, hogy ennek a javaslatnak mennyiben fog tudni érvényt szerezni Costinescu miniszter, mivel köztudomású, hogy nemcsak a Banca Nationala áll mereven szemben a kompenzációs kivitel favorizálásával, hanem a pénzügyminiszter sem tartozik a kompenzációs rezsim hívei közé. A jegybanknak ugyanis az a véleménye, hogy a kompenzációs rendszer az oka annak, hogy az ország exportja kifejezetten

a gyöngye valutájú országok felé irányul és azokkal az államokkal szemben, ahonnan erős valutára számíthatna az ország, állandóan gyöngülnek külkereskedelmi kapcsolataink.

Másképpen a legközelebbi minisztertanács ülés egyébként is messze kiható fontosságú gazdasági kérdések felett fog dönteni. Itt terjeszti elő ugyanis a Banca Nationala kormányzósága is a maga javaslatait, amelyek főleg a devizaprémium mai rendszerének megszűntetésére vonatkoznak.

A jegybank azt kéri a kormánytól, hogy a mai fix devizaprémiumot adja fel és más felárat állapítson meg a clearing-devizák és mását a szabad erősdevizák számára.

A jegybank előterjesztendő javaslatában kéri fogja a minisztertanácsot, hogy a jelenleg fizetett 38 százalékos devizafelárat, amelyet a jelenlegi viszonyok között indokolatlanul magasnak tart, a hivatalos devizaárfolyamok 30-32 százalékában állapítsa meg a kormány.

Versenytárgyalások

Timisoara városa: Augusztus 20-án 52.610 kg. vas és vaslemez szeptember 5-én 915 drb vizóra beszerzése. Óvadék 5%. Információk a városi villamosműveknél.

Munkaügyi minisztérium, Bucuresti: Aug. 20-án timisoarai, deji, hunedoarai, vasluii, cernăuți inasotthonoknak szükséges, préselt acélból készült 938 ruhaszekrény és 234 méternyi fogas. beszerzése. Előirányzat 2 millió 565.820 lej. Óvadék 5%. Információk a Primárián.

Timis-Torontal megyei prefektúra: Szeptember 4-én egy állati bakteriológiai és patológiai laboratórium építése. Óvadék 5%. Előirányzat 1.984.705 lej.

Jibert község (Tárnava Maremege): Augusztus 18-án orvosi diszpenzár építése. Elő-

irányzat 775.000 lej. Óvadék 5%. Információk a Primárián.

Clucmgyei prefektúra: Szeptember 5-én Gheorgheni város préurájának felépítése. Előirányzat 1.037.249 lej. Óvadék 5%.

Autonom Monopolpénztár árubeszerzési ügyosztálya, Bucuresti: Szeptember 17-én 1.400.000 darab 85x48 cm-es és 800.000 drb. 105x40 cm-es sócsomagoló jutazsák beszerzése. Óvadék 5%. Információk az árubeszerzési ügyosztálynál Bucuresti, Bul. Lascăr Cătarui 22.

Varias község (Timis Torontal): Augusztus 18-án egy istálló építése. Előirányzat 660.000 lej. Óvadék 5%. Információk a Primárián.

Lugoj városa: Augusztus 18-án 823.775 lej értékű csatornázási munkát kiadása. Óvadék 10%. Információk a Primárián.

Aki meg akarja ismerni a cionista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ IMRE

UJ ZSIDÓK

cmél, a napokban megjelenő 130 oldalas kötetét.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpeldor — Rachel

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza

Ifjúsági csoportok, iskolák, kulturegyetkek husznál több példány megrendelése esetén jelentősen átkedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintézi az Uj Kelet könyv-osztálya Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Reghin városa: Szeptember 2-án csatorna építése. Előirányzat 420.000 lej. Óvadék 5%. Információk a Primárián.

Hadügyminisztérium Bucuresti: Augusztus 18-án hegyi vadász csapatok részére szükséges bakancs beszerzése. Óvadék 5%. Információk a hadügyminisztériumban.

Idicel község (Muresmege): Augusztus 22-én cca 8633 köbméter faanyag eladása. Óvadék 32.000 lej. Információk a községi Primárián.

Sighisoara városa: Szeptember 3-án 50 hektár területű városi erdőség faanyagának eladása. Kiküldési ár 1.500.130 lej. Óvadék 81.000 lej. Információk a város erdészeti ügyosztályán.

Szeszmonopol vezérigazgatósága, Bucuresti: Szeptember 2-án 12.000 drb láda beszerzése egy literes üvegek, 10.000 láda beszerzése fél literes üvegek, 12.000 láda beszerzése egynegyed literes és 20.000 láda beszerzése egyenlődarab literes üvegek raktározására. Óvadék 5%. Információk a Szeszmonopol vezérigazgatóságánál.

Szeszmonopol vezérigazgatósága, Bucuresti: Szeptember 3-án 20 millió darab parafadugó beszerzése. Óvadék 5%. Információk a Szeszmonopol vezérigazgatóságánál.

CFR vezérigazgatósága, Bucuresti: Augusztus 20-án 25.680 köbméter kavics beszerzése. Óvadék 5%. Információk a CFR gazdasági ügyosztályán.

Oradea városa: Augusztus 18-án a Str. Avram Iancuak betonalapzatu burkolása. Előirányzat 2.570.681 lej. Óvadék 130 ezer lej. Információk a Primárián.

Societatea Generală de Gaz si de Electricitate din Bucuresti: Szeptember 4-én 37 kilométer földalatti papir- és gumiszigetelésű, 1000 és 6000 volt feszültségű villanykábellel beszerzése. Óvadék 5%. Információk a Societatea Generală de Gaz si de Electricitate árubeszerzési osztályánál.

Timisoarai városi vízmű: Augusztus 23-án 120 tonna szűrőkocsz beszerzése. Óvadék 5 százalékos. Információk a vízmű igazgatóságánál.

Ploesti városa: Augusztus 22-én a város különböző uccáiba a víz bevezetése. Előirányzat 14.892.470 lej. Óvadék 5%. Információk a város számviteli osztályánál.

Közlekedésügyi minisztérium utvezérigazgatósága: Augusztus 22-én 15 személyautó beszerzése. Előirányzat 3.450.000 lej. Óvadék 5%. Információk a vezérigazgatóságánál.

Oradea városa: Szeptember 10-én 250 vagon tűzifa beszerzése. Óvadék 5%. Információk a város gazdasági ügyosztályán.

Orăstie városa (Hunedoaramege): Augusztus 20-án 5269 köbméter lábonálló tölgy szerszámfa eladása városi erdősegből. Kiküldési ár 948.420 lej. Óvadék 5%. Információk a város erdészeti hivatalában.

Lugoji erdőigazgatóság: Augusztus 18-án 56.25 hektár területű severinmegei erdőség faanyagának eladása. Kiküldési ár 475.104 lej. Óvadék 24.000 lej. Információk a lugoji erdőigazgatóságánál.

A Szeszmonopol vezérigazgatósága szeptember 10-én árlejtést tart 600.000 egy literes és 600.000 darab fél literes fehér üveg

beszerzésére a Monopol-termékek forgalmába hozatalára. Ertesüléseink szerint, az árlejtésen az összes belföldi fuvottüveggyárak képviselőitől központi eladási irodájuk a Butelia fog résztvenni. Szakmai körökben valószínűnek tartják, hogy épügy, mint az előző években, ez évben is a Butelia fogja megkapni a Monopol megrendelését.

Felosztották egymás között a posztógyárak a 150 millió lejes fogyasztási illetekkiróvaát

A posztógyárak felosztották egymás között azon kvótát, amit forgalmi adó megváltása címén fizetnek a pénzügyminisztériumnak. A felosztás szerint a gyárak a következő havi kvótát fizetik: Buhus 2,766.152 lej, Scherg 2,264.477 lej, Saturn 1,568.128 lej, Dorobanțu 1,235.169 lej, Azuga 889.630 lej, Ind. Lăne 813.601 lej, Post. Romana Cernauti 390.242 lej, Thelmann Bv. 355.783 lej, Astra 261.355 lej, Gündisch & Simonis 237.188 lej, Fratii Zimmermann 237.188 lej, Wioara 195.121 lej, Union Cismădie 191.988 lej, Munca Craiova 174.535 lej, Ind. Prod. Text. Craiova 170.060 lej, Herbert, Roth & Co. Cismădie 165.586 lej, M. Groz Bucuresti 108.749 lej. A többi gyárak kvótái 100.000 lejjel alul vannak. Nem vesznek részt a pauszálé fizetésében: Schul Cluj, Gromen & Herbert Sibiu, Izvoareanu, Fr. Fildermann, S. Singer, Ind. Text. Lugoj, Leopold Stera Arad, Dunareana Orsova, Minerva Bucuresti és még 25 kisebb üzem.

Hogyan kell letenni árlejtéseknél a garancia-papirokat? A minisztérium megállapítva, hogy az árlejtéseknél garanciaként letett névre szóló értékpapirokat igen gyakran nem tudja birtokba venni, még abban az esetben sem, ha az értékpapirt lehetővé kötelezettségének nem tesz eleget, minthogy az árlejtést vezető hatóságok az értékpapirok átírásához szükséges okmányokat nem kérték be idejében. Most körrendeletet küld az összes árlejtéseket eszközöző hatóságokhoz, melyben utasítja őket, hogy névre szóló értékpapirokat, csak abban az esetben fogadjanak el, ha ahhoz, az átírás eszközöléséhez alkalmas okiratot mellékelnek.

Convocare

Domnii actionari ai firmei „Agentura Comercială Generală s. a.” din Cluj, sunt invitati a lua parte la adunarea generală extraordinară ce se va tine in birourile societății in Cluj, str. Matia No. 1, in ziua de 22. August 1936, ora 18, cu următoarea ordine de zi:

1. Alegerea directorului executiv, si fixarea salariului.
  2. Eventuale propuneri.
- Domnii actionari sunt avertizati, că in conformitate cu statutele societății, numai acțiunarii au putea lua parte si exercita drepturile la vot in adunarea generală, care a depus actiunile sale cel mai târziu până in prezia adunării generală ora 12 din zi.
- Consiliul de Administratie.

Maniu és Mihalache döntőfontosságú találkozója Sovatan

Dinu Bratianu Németországba utazott Antonescu pénzügyminiszterrel. A nemzeti parasztpárt vezetői a párt belső helyzetének tisztázását sürgetik

Bucuresti, aug. 12. A Curentul írja, hogy a nemzeti parasztpárt vezetői sorra érkeznek vissza nyaralásukról az országba. Ma hazatértek Potarca, a napokban pedig haza kell jönnie Lupu dr.-nak. A Curentul szerint a nemzeti parasztpárti vezetők konferenciájának megtartása előtt, Mihalache Sinaian megbeszélésre hívja össze Armand Calinescut és Costeacescut. Ezen a szűk körű értekezleten a javaslatokat fognak keresni, hogy a Calinescu által javasolt programot megvalósítsák. Valószínű, írja a Curentul, hogy Calinescu álláspontja, amit Mihalache és Costeacescu is támogatnak, el fogja nyerni a párt vezetőinek támogatását. Abban az esetben, ha egyes helyeken fentartással fogadják a Calinescu tervét, a párt elnöksége a legenergikusabban fog eljárni, hogy a magánalkutakat vagy megszüntessék, vagy pedig izolálják. Mihalache világosan ki akarja hangsúlyozni, hogy a nemzeti parasztpártban nincs helye olyan akciónak, amelyek többé vagy kevésbé személyi jellegűek.

Sovatai találkozó

Nemzeti parasztpárti körökből nyert értesülés szerint Madgearu fontos beszélgetést folytatott Maniuval a párt belső helyzetéről. Ezúttal megállapodtak abban is, hogy Maniu csütörtökön találkozni fog Sovatan Mihalacheval, aki ma este utazik oda. A volt és jelenlegi pártelnökök találkozója megkülönböztetett fontossággal bír. A jövő héten egyébként hazaérkeznek dr. Lupu, Popovici és Potarca és akkor, hír szerint, a párt vezetőségi tagjai pártértekezletre ülnek össze, amelyen Maniu is megjelenik majd. Ezt az értekezletet Sinaian fogják megtartani.

Másrészt a liberális H-csoport ismét tevékenységet fejt ki és holnap este ülést tart, amely új mozgalom megindításának jelét fogják megadni. Az ülésre bejelentette részvételét mintegy 60 parlamenti tag és liberális előkelőség. Valószínűleg a csoport demokratikus hitvallása mellett fognak nyilatkozni elhangzani.

Bucuresti, aug. 12. A Curentul egyik cikkében rámutat arra, hogy Tatarescu királyi kihallgatása után, egyes liberális körökben újra felvetődött a kormány átszervezésének kérdése, ami szeptemberben válna aktuálissá, hogy az ősszel újra összehívandó parlamentnek, már az új kormány mutatóközlékét. Kormánykörökben egyébként — állapítja meg a Curentul — az a vélemény alakult ki, hogy a kormányutódlás kérdése egyelőre teljesen időszerűtlen. A kormányáttszervezésen keresztül miniszteri tárcákat kapnának Juca és Jamandi és államtitkárrá neveznének ki néhány fiatal liberális vezetőt. Az államtitkári rangra emelendő fiatalok közül Fotino, Alimanisteanu és Costel Tataranu neveit emlegetik. Szó van esetleg Vasile Bărcărol is.

Bucuresti, aug. 12. Tatarescu tegnap a hadfelszerelésügyi minisztériumban dolgozott és tanácskozásokat folytatott a hazai fegyvergyárak képviselőivel. — A tárgyalások anyagát a belföldi hadipar fejlesztése képezte. Ugyanebben a kérdésben tárgyalt tegnap a miniszterelnök Victor Antonescu pénzügyminiszterrel is.

Bucuresti, augusztus 12. A Dimineata rámutat arra, hogy Tatarescu királyi audienciájának nem volt politikai jellege. Csak a felfegyverzés problémáiról tárgyaltak és Savel Radulescu külügyi alminiszternek a nemzetközi problémákról adott referátumával foglalkoztak. Tatarescu ma megbeszélést tart Dinu Bratianuval, amelyen a párt által indítandó népszerűsítési akció részleteit beszélte meg, különösképpen a botosani gyűlésre és a Iasi Marzescu-szoborleplezésre vonatkozólag.

A kikötővárosban vasárnap tartják meg a szokásos tengerészeti ünnepeket, az uralkodó jelenlétében.

Polanara, aho a jú 13-ig tart. A fővárosban töltött utóbbi néhány nap alatt Tatarescu a hadfelszerelési minisztériumban dolgozott és a vezérkarral tárgyalt a hadianyagbeszerzési kérdésekben. Ugy vélik, hogy a hadfelszerelési tervekben bizonyos módosításokat eszközöznek, mivel a gabonatermés váratlan értékesítési lehetőségei nagyobb mennyiségű devizát fognak eredményezni, amivel Románia kedvezőbb költsémenyek között vásárolhat fegyvereket.

Elhírdették a grivicei munkáspárt. Bucuresti, augusztus 12. Tegnap kellett volna megkezdődnie a fővárosi második hadtest hadbírósa előtt a grivicei munkászavargások előidézésével vádolt kommunis-ták bünpere, akiknek az ügyét annak idején elváltatták a többiek ügyétől. A vádlottak között van Lucretiu Patrascanu közismert kommunista ügyvéd, aki azonban nem jelent meg a tárgyaláson, több társával együtt. A védelem kérelmére a hadbírósa a tárgyalást szeptember tizedikére halasztotta, amikor a város elére, a jelek szerint ki a hiányzó vádlottak ellen.

Ujabb négy hónappal meghosszabbították a cluji interimár-bizottság mandátumát

Rövidesen negyedik esztendőjébe lép az „időközi” bizottság

Cluj, augusztus 12. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy a cluji interimár bizottság mandátuma, amelyet az új közigazgatási törvény négy hónapra ir elő, lejárt. A mandátum lejártáról az interimár bizottság értesítette a belügyminisztériumot és intézkedést kért további teendőit illetően.

A belügyminiszteri válasz tegnap érkezett meg a cluji városházára. Eszerint a

belügyminiszter újabb négyhónapi időtartamra meghosszabbítja az interimár bizottság mandátumát. Megmarad tehát továbbra is az időközi bizottság, amely ebben a minőségben már három éve vezeti a város ügyeit. A közégi választásoktól, amelyek hivatva lettek volna a város akaratát kifejező tanácsot állítani a város élére, a jelek szerint végleg eltekint a liberális kormány.

Varsóba érkezett a francia nagyvezérkar főnöke

Nagy lelkesedéssel ünnepelte a lakosság a tábornokot

Varsó, augusztus 12. (Rador.) Gamelin tábornok francia vezérkari főnök ma Varsóba érkezett. Az állomáson Rydz-Smigli tábornok lengyel hadseregfelügyelő, Noël francia követ és számos előkelőség fogadta. A Perronon várakozó tömeg Franciaországot és a francia hadsereget ültette.

Nemzetközi körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a látogatásnak, amit Gamelin tábornok Iván Delbos külügyminiszternel történt kihallgatása előzött meg. A látogatásnak a mai külpolitikai helyzetben kétségkívül összefüggése van a francia szövetségi

hálózat megerősítési kísérleteivel. A lengyel demokrata sajtó kitörő örömmel fogadja a francia tábornokot.

A danzigi alkotmánymódosítás után bekövetkezett látogatás eredményeire elsősorban a Harmadik Birodalom kíváncsi, melynek legnagyobb külpolitikai sikere Lengyelországnak Franciaország mellől történt leszakítása volt. A lengyel kormányparti sajtó a látogatással kapcsolatban siet megállapítani, hogy az semmit sem fog változtatni a jelenlegi lengyel külpolitikán.

„Egyetlenegy zsidógyerek is veszedelmes a nácimozgalom szempontjából”

A Weltkampf cikke a zsidó tanulók teljes kizárásáról. Antiszemita propaganda az iskolában

London, augusztus 12. A Manchester Guardian közli a Weltkampf című nemzeti szocialista folyóirat egyik cikkét, amelyben dr. Walter Scharrer azt sürgeti, hogy a zsidó tanulókat teljesen zárják ki a német elemi iskolákból. Jelenleg 1.5 százalékos lehet ki a zsidó hallgatók létszáma, de dr. Scharrer azt állítja cikkében, hogy különböző adminisztratív rendelkezések ennek az arányszámnak a betartását lehetetlenné teszik és részletesen kifejti, hogy milyen módon érnek el a zsidók az elemi iskolákban magasabb arányszámot.

Milyen legyen a nemzeti szocialista oktatás?

„Minden iskola felvehet egy zsidó hallgatót évenként — fejtegeti dr. Scharrer — s miután 25—33 árjazzármazású gyerekek iratkozik be egy-egy iskolába, már ez is három-négy százalékot jelent. Azonkívül azokat a zsidó tanulókat, akik már az iskola kötelékébe tartoznak, nem zárják ki az iskolából, ha számuk nem haladja meg az öt százalékot. Ezek a megszorítások azonban nem vonatkoznak egész sereg zsidóra, mint például a volt frontharcosok gyerekeire és a vegyes házasságból szá-

mazó félzsidókra. Sőt ezen is túlmenően, az iskola vezetője teljesen képtelen bizonyosságot szerezni arról, vajjon a volt frontharcos igazolványok eredetiek-e és egészen mostanáig a bemutatkozásnál felmutatott árja származást bizonyító okmányok valódiságáról sem győződhetett meg. Ezen az utóbbi hibán azonban újabban már segítettek. Így is megtörténhetik azonban, hogy az 1.5 százalékos zsidó tanulóval szemben öt százalékot is elérhet a zsidók száma, ha számításba vesszük az ilyen módon felvett zsidókat. A szabályellenesen még felvett zsidó gyerekek számát további öt-tíz százalékban állapíthatjuk meg. Kiderül tehát, hogy a törvényes 1.5 százalékos helyett 15 százalékos zsidót is találni az iskolákban és az ilyen eset nem is ritkaság.”

„Ha az iskolák teljes megtisztítását már nem is lehet remélni — folytatja a cikk — legalább azt kell kérnünk, hogy az 1.5 százalékos minden kivétel nélkül tartásuk legyen.”

A cikk ezután rámutat arra, hogy még egyetlenegy zsidó gyerek is — bármilyen csendes és alázatos legyen — veszedelmek tekintendők a nácimozgalom faji ideái

szempontjából. Még ilyen esetben is — az eredmény könnyen teljes ellentéte lehet annak, amit el akart érni. Mert a legtávolabbi és a legutolsó padban ül egy kis zsidó fiú, a világ zsidósága ellen intézett minden támadás védtelen célpontja.

Nem tudja védeni magát, de összeszorított öklökkel és könnyeit visszafojtva ül a helyén.

Az ilyen látvány fellázítja a mindig lovasias germán szellemet és akadátnak nem is az osztály legrosszabbjai közül olyanok, akik éppen ebből az okból indítva érzik magukat, hogy felkarolják az üldözött ügyét. Arra az eredményre jutunk tehát, hogy amikor zsidó gyerek van az osztályban, a tanítónak nem kell messzebb menni támadásaiban, mint ameddig tanítványai az előkészítés alapján követhetik őt. Ami az ugynevezett „gyengéd” tanítót illeti, aki még telítve van a tegnapi pedagógiai elveinek előítéleteivel, ilyen körülmények között ez egyáltalán nem jut előbbre. Ellentétben lelkes kollégájával, kétségbeesetten vergődik majd, frázisokat és körülírásokat használ és képtelen lesz kimondani a helyes szót. Végül is könyörgő tekintet vet az utolsó padra, hallgatásba merül és lemond a feladatáról, hogy az órát antiszemita oktatásra használja fel. Mindkét esetben a kis zsidó fiú jelenlétének pusztán tényével diadalmaskodni fog. A zsidógyerek, akiből hiányzik a tisztesség és a tapintat érzése, amely megéretté tette vele, hogy ilyen körülmények között önként el kell hagynia az osztályt, csökkönységével és makacsságával ellenfelei ellen tudja fordítani a hangulatot. Sikeresen veszi magára a mártír szerepét, vagy pedig gyámoltalan tanítói védcenc lesz”.

Moszkvában le-tartóztatták Japán egyik követségi tisztviselőjét

Tokió, augusztus 12. (Rador.) A Domej-ügynökség jelenti, hogy a moszkvai japán követség két futárja eltűnt. Egyiküket le-tartóztatták a szovjethatóságok. A japán követség tiltakozását jelentette be a szovjet-hatóságokkal.

Két angol repülőgép katasztrófiája

London, augusztus 12. (Rador.) Egy London és Hannover közti forgalmat bonyolító repülőgép a Rajna-vidéken lezuhant, pilótája meghalt, megfigyelője megsebesült.

Princes-Rishorough mellett lezuhant egy katonai repülőgép is. Két pilótája meghalt.

— „Spanyolország geográfiai, gazdasági és szociális helyzete az ökörtől — napjainkig” — címen tart Halász József író és lapszerkesztő ismeretterjesztő előadását pénteken, folyó hó 14-én este pont fél 9 órakor az Épitőmunkás Otthon nagytermében, str. Vail 7. szám alatt. Az igen érdekesnek ígérkező előadás teljesen ingyenes és azon vendégeket szívesen lát a rendezőség.

Orvosi Mérnök! Gyári!

Minden német (25% redukción), francia, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepage-nál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve, mely szakma érdekel.

Mannheim—Grosz Héber-magyar szótár

628 lap, 44 oldal nyelvten, egészvázakötésben 330 lej.

LEPAGE-nál Cluj

Postán utánvéttel. — Kérjen ingyen francia jegyzéket.

SPORT

XI. OLIMPIA

A tornában is befejeződtek az olimpiai versenyek

Cluj, aug. 12. (Az Uj Kelet tud.) Kedden a késő esti órákban befejezték az olimpiai tornaversenyeket. Az összetett csapatversenyt Németország nyerte 657.430 ponttal. 2. Svájc. 3. Finnország. 4. Csehszlovákia. 5. Olaszország. 6. Jugoszlávia. 7. Magyarország. 8. Franciaország. 9. Japán. 10. USA. 11. Ausztria. 12. Luxemburg. 13. Bulgária. 14. Románia.

Az egyéni összetett versenyt a német Schwartzmann nyerte. 2. Mack svájci. 3. Frey német. Korlátlan német Frey, nyújtón a finn Servalle, lovon Frey német, gyűrűn Hudec cseh, műszabadgyakorlatban Miez svájci, lóugrásban Schwartzmann német, dobantódeszkán Frey német nyert olimpiai bajnokságot.

Ma délelőtt megtartották a női műugrást, olimpiai bajnok lett az amerikai Genstring kiasszony 89.027 ponttal. 2. Rawls USA 88.035 p. 3. Pointen—Hill USA 82.036 p. 4. Damerling német, 5. Jentsch—Jordan német, 6. Osava japán.

Lebonyolították a 100 m férfi hátúszás előfutamatát is, amelyek eredménye a következő: I. előfutam: 1. Kiefer USA 1:06.9 p. 2. Kiyokawa japán 1:07.2 p. 3. Schwartz német 1:11 p. 4. Gombos magyar 1:12.7 p. II. futam: 1. Drysdale USA 1:09 p. 2. Schlauch német 1:10.4 p. 3. Wilfan jugoszláv 1:11.7 p. 4. Schäfer holland 1:13.6 p. 5. Lengyel magyar 1:15.2 p. III. futam: 1. Koyima japán 1:09.7 p. 2. Van der Weghe USA 1:10.6 p. 3. Christensen fülöpzigeti 1:11.5 p. 4. Erdélyi magyar 1:14.7 p.

A timisoarai Kadima rendezti a „Dr. Weisz Artur Kupa” első versenyét

Cluj, aug. 12. (Az Uj Kelet tud.) A timisoarai Kadima néhány héttel ezelőtt megtartott jubileus közgyűlésen Weisz Artur dr. a Kadima díszelnöke kupát alapított, amely, mint örökös vándordíj, évenként azt a zsidó sportegyesületet illeti meg, amely teniszben, úszásban és tornában a legtöbb pontot nyeri.

A Kupát Weisz Artur dr. már átadta a Kadimának, melynek vezetősége a Romániai Makkabi Szövetség tartományi elnökségével karöltve most dolgozik a szabályok elkészítésén. Ezek elkészülte után a Kadima kiírja a dr. Weisz Artur Kupa első versenyét.

Befejeződött az oradeai Makkabi jubileus teniszversenye

Oradea, aug. 12. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban ismertettük már, hogy az oradeai Makkabi jubileus teniszversenye, amelyet az oradeai Sport Egyesület közösen rendezett, a várkozásnak megfelelőleg az utóbbi évek legjobban sikerült versenye volt.

A verseny elsőosztályú eredményeit ugyancsak közöltük, kivéve a női párost, amelyben a végeredmény a következő: 1. Popperné—Bereczky M. 2. Wertheimné—Ronceané (Doherty Club Bucuresti). 3. Ocskay Gigi—br. Gerliczy Mária (NSE) és Neumann—Liszka Manci (NSE) (Lengyelország). Döntő: 6:2, 6:4.

A másodosztályú férfi egyesben a népes mezőnyben Simon Endre, a Haggibbor teniszcsője szerteszéteség nélkül lett első. A jubileus verseny, amely Oradeának sokáig emlékeztet marad, további eredményei a következők:

II. osztály:

Férfi egyes: 1. Simon Haggibbor. 2. Petrovics CAO. 3. Dr. Grósz S. NSE és Grünwald Macabi. Döntő 6:3, 6:3.

Női egyes (II. o.): 1. Br. Gerliczy Mária. 2. Gábor Dóra (U., Cluj). 3. Erdős (Haggibbor Cluj) és Papos Irma (Makkabi).

Férfi páros (II. o.): 1. Dr. Crăsnic—Táramu (Gloria Arad). 2. Grünwald—Spitzer Makkabi. 3. Simon—Szász (Haggibbor Cluj) és Brandusa—Papp László (CAC, Cluj). Döntő: 6:2, 6:4.

Női páros (II. o.): Ocskay G.—br. Gerliczy M. és Gábor Dóra—Platthy Éva (KAC, Cluj) 5:7, 11:9, 6:2. Papos Irma—Corbutiné (Makkabi—Egyetértés) és Halmágeanu—

A kardsapat előmérkőzések során Magyarország 16:0 arányban győzött Dánia ellen.

Az evezős bajnokságok során kormányos négyes előfutamatának eredménye a következő:

I. előfutam: 1. Hollandia 6:59 p. 2. Brazília 7:01.3 p. 3. Japán 7:03.2 p.

II. futam: 1. Svájc 6:41.9 p. 2. Olaszország 6:50.2 p. 3. Magyarország 6:58.8 p.

III. futam: 1. Németország 5:41.1 p. 2. Franciaország 6:45 p. 3. Jugoszlávia 6:50.2 perc.

Csütörtöki program: evezés középfutamok, kardsapat, ökölvívás előmérkőzések, 400 m női gyorsúszás előfutamatok, 1500 m férfi gyorsúszás előfutamatok, 200 m férfi mell előfutamatok, 100 m férfi hát középfutamatok, 100 m női hát döntő, vízpoló, lovaglás, labdarúgás (3-4 helyért), kosárlabda elődöntők, gyeophokki elődöntők.

Columbia is otthagyta a berlini olimpiát, valószínű Chile is szolidaris lesz

Santiago de Chili, augusztus 12. A chilei olimpiai bizottság táviratilag felhatalmazta a berlini olimpiai játékokon résztvevő chilei olimpiai vezetőt, döntően saját belátása szerint, visszalépteti-e a chilei versenyzőket a további küzdelmekről a Peru iránti szolidaritás jeléül, vagy sem.

Egyébként a columbiai versenyzők tiltakozásuk jeléül már el is utaztak Berlinből.

dr. Crasnic (Gloria, Arad) 6:0, 6:4. A döntő: Az Ocskay—Gerliczy és Papos—Corbutiné párok közt.

Vegyes páros (II. o.): Grünwald—Papos Makkabi, Goldstein—Corbutiné Makkabi 6:4, 4:6, 10:8. Papp L.—Gábor Dóra—Simon—Erdős (Haggibbor Cluj) 6:1, 4:6, 6:0. A döntő: A Papp—Gábor és Grünwald—Papos párok közt.

III. osztály:

Férfi egyes (II. o.): 1. Epstein (Makkabi). 2. Brandusa (CAC, Cluj). 3. Spreng (Törekvés) és Rózsa. Döntő: 2:6, 6:2, 6:1.

Női egyes (III. o.): 1. Gr. Kendeffy (CAC, Cluj). 2. Br. Gerliczy III (NSE). 3. Székely Lidi (NSE) és Altmann. Döntő: 6:2, 4:6, 6:4.

Férfi páros (III. o.): Spreng (Törekvés)—Klein (Makkabi)—Klein—Schmidt (Törekvés) 6:3, 10:8. Dr. Grósz E. (NSE)—Steiner—br. Wesselényi—gr. Kendeffy w. o.

Női páros (III. o.): 1. Gr. Kendeffy—br. Gerliczy III. 2. Dr. Grósz E.—dr. Crasnic. 3. Br. Wesselényi—gr. Kendeffy és László Tibor (NSE)—Székely L. Döntő: 6:3, 0:6, 6:3.

Ifjúsági:

Férfi egyes: 1. Moys (Samson, Sighet). 2. Branuda (CAC, Cluj). 3. Steiner (CAC) és Vlad (Timisoara). Döntő: 6:1, 5:3, w. o.

Női egyes: 1. Bereczky Magda. 2. Br. Gerliczy Mária. 3. Erdős Lili (Haggibbor, Cluj) és Bartos Csilla (NSE). Döntő: 6:4, 4:6, 6:0.

Férfi páros: 1. Vlad (Timisoara)—Gitta (Gloria, Arad). 2. Hecht—Brandusa. 3. Moys—Székely és Steiner Fried. Döntő: 6:1, 7:5.

Vegyes páros: 1. Erdős Lili—Brandusa. 2. Bereczky M.—Fröhlich. 3. Schwartz—Keleti és Moys—Kertész. Döntő: 3:6, 6:3, 6:4.

A rendezés fáradságos munkáját Halmi István dr. (Makkabi), dr. Gross és Palle János dr. általános megalégedésre, kifogástalanul végezték.

VILLAMTORNÁT NYERT AZ ARADI HAKOAH

Arad, aug. 12. (Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt vasárnap Aradon labdarúgó villamtor-nát rendeztek, amelyen a Hakoah, Tricolor, Olimpia vettek részt. Mindhárom egyesület az aradi elsőosztályú kerületi bajnokságban

játszik. A villamtor-nát a Hakoah csapata nyerte pontvesztés nélkül, a következők szerint:

Hakoah	3	3	—	—	6	2	6
Tricolor	3	1	1	1	4	4	3
Olimpia	3	1	1	1	3	4	6

Versenyen kívül résztvett az USA is és az alábbi eredmények adódtak a barátságos találkozásból: Transilvania—USA 1:0 (0:0). Olimpia—USA 3:0 (2:0). Hakoah—USA 0:0. Tricolor—USA 1:0 (1:0).

Az AMEFA vasárnap rendezte jubileus labdarúgótornáját. Tudósítónk jelenti: Az aradi munkás sportegyesület ez évben ünnepli 25 éves jubileumát. Ebből az alkalomból a többek között vasárnap jubileus labdarúgótornát rendez a következő programmal: szombaton Crisana—AMEFA, CAO—Gloria. Vasárnap Crisana—Gloria, CAO—AMEFA. Az AMEFA együttesében már játszani fognak az új szerzemények is: Prasler (Phönix) és Fried (Haggibbor, majd Victoria.)

Augusztus 23-án kezdődnek a B) Ligák mérkőzései. Bucurestiből jelenti: A Nemzeti Bajnokság bizottsága köréből nyert értesítés szerint a B) Liga-csoportok bajnoki szezonja augusztus 23-án kezdődik.

Ismét győzött az Universitatea. Helsinkiből jelenti: A Cluj Universitatea tegnap játszotta második mérkőzését Viipuriban az ottani városi kombinált ellen. Az U 4:3 arányban győzött.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma 2 világsiker: I. KÖNIGSMARK. Elissa Landi legnagyobb slágere. II. VARIETE. Hans Albers és Annerbella grandiózus cirkuszfilmje. Magyar feliratok. Előadások kezdete. I. Königsmark: 3.20, 6.20 és 9.20 órákor. II. Varieté: 4.30, 7.30 és 10.30 órákor.

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: A filmprodukciónak legjobbjai, a legszebb és legbájosabb szerelmi történet. A vágy. Fősz.: Garry Cooper és Marlene Dietrich. Magyar feliratok! Hétfőtől: Exmenyasszony. Fősz.: Clark Gable, Joan Crawford és Robert Montgomery. Magyar feliratok!

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Két szenzációs film: I. MUMIA TITKA. Bünyűgyi dráma Warnea Obrent-tal. II. PAT és PATACHN vighalászok, nevetőhullám. Román és magyar feliratokkal. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet 3, 6, 9.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön 3, 6 és 9, pénteken, 14-én nincs előadás. Szombaton 3, 6 és 9. Dupla műsor: I. Eskimo. Az évad legnagyobb és legizgalmasabb expedíció filmje. II. A cirkusz leánya. Megható társadalmi dráma. Főszerepben: Maureen O'Sullivan. Helyárak: 10 és 12 lej.

PÁROS MŰSOR

Csütörtök, augusztus 13.

Bucuresti 6.30: Reggeli adás. 13: Gramofonlemez. 13.25: Sport hírek. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 15: Katonazene. 21.20: Időszertű anyag. 21.15: Kis rádiózenekar. Suppé: Pajkos diákok, részletek. Krogger: Heuriger, egyveleg. Manfred: Diákdal, egyveleg. Blon: Keleti innepi felvonulás, Komzák: Induló, Lehár: Giuditta, egyveleg. Benedit: Parádé a gyermekkertben. Rubinstein: Keringő. 21.30: Hírek külföldre németül és franciául.

Budapest 10.30: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 14.30: Hanglemez. 15.40: Hírek, 17: Vizváry Mariska előadása. 17.45: Pontos időjelzés. 18: Barkovits Béla dr. felolvasása. 18.30: Zongora. 19.10: Külügyi negyedóra. 19: Szalonzene. 20.30: Szaváló-est. 21.20: Szalonzene. 21.55: Olimpiai híradás. 22.45: Hírek. 23.05: Hangképek a Cirkusból. 23.45: Cigányzene. 24: Angol nyelvű előadás. 24.40: Gramofon. 1.05: Hírek. Bécs. 23.10: Tarka bécsi zenés dalosost. Róma. 21.45: Granados. Goyescas, négyfelvonásos opera. Varsó. 20.30: Kis rádiózenekar.

MEGNYILT! **MEGNYILT!**
BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCUREȘTI.
Str. Lipsicani 7. Vis-a-vis Vama Poștei

APRÓ
HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej, állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házvezetőnői állást keres jörfőző közep-korú zsidónő. Cim a kiadóba.

Perfekt gépirónót keresünk kisegítésre azonnalra. Cim a kiadóban.

Keresek szeptember 1, vagy 15-re kettőszobás komfortos lakást a belvárosban. Cim a kiadóba kérek.

Butorozott szabat, kertenyilő ablakkal, fürdőszobahasználattal keresek szeptember 1-re. „Allandóan lakom” jelégere a kiadóba.

Házvezetőnői állást keres jörfőző zsidó nő rituális háztartásban. Cim: Guttman Hermann Str. Barițiu 12, hátul az emeleten.

Schönfeld Hédy fűző a legjobbak, művirágai a legelegánsabbak. „Takarékosság”. Regina Maria 11.

Utazók figyelmébe! A legkínzóbb, legolcsóbb ort. kóser vegetárius étel, valamint cukrászsüteményeket Adler vegetárius vendéglőjében lehet kapni. Szolid árak. Pontos kiszolgálás. Allandóan friss ételek. Abonamensek kedvezményben. Ugyanott eljegyzések, esküvők, brisszek rendezését vállalják. Cim: Regle Ferdinand 22, 1. emelet, balra.

Uborka eltevéshez a legolcsóbb „שׂר” ecet kapható I. Glaser cégnél, Cluj Piata M. Viteazul 30.

Önálló autóbuzs-carosseria, fa és bádógos munkásokat keresünk. Cim Mera Garage Cluj, Str. Iasilor No. 8.

Keresünk megvételre használt, jókarban lévő közepnagyságu szalagfűrészt és egy kombinált abrichter gyalugépet cca 40 cm. szélességben. Mera Garage Cluj, Str. Iasilor 8.

Gimnázista leánya ort. izr. uricsalánál belvárosban teljes ellátást kaphat. Zongorahasználat. Erdeklődni „Astra” líkoggyár Cluj, P. M. Viteazul 7.

Urlicány lakást, esetleg teljes ellátást kaphat, cim a kiadóba.

Gimnáziumot végzett, tizenhétéves lány, románul, magyarul, németül tudó, aki a gyors és gépirást is bírja, gyakornoki állást keres. Jelleg: „Szerény fizetéssel.”

A legízletesebb vegetárius ételek a régi, jöhrü Schwartz-féle kóser vegetárius étteremben kaphatók, mely Flóra név alatt a Str. Gherescu 7. szám alatt (a Kereskedelmi Akadémia során) ismét megnyit. Családoknak kihordásra kedvezményes árak. Vezető: Schwartz Ignác.

Turdán iskolás gyermekek szigoruan valóságos, teljes ellátást kaphatnak. Tanulásban ellenőrzés. Hirsch Józsefné, Str. Rasboieni 9.

Hölgyek figyelmébe! Külföldi utamról ismét visszatérve, szenzációs sikerrel végünk villany és villany nélküli ondolást a leg-tökéletesebb hősugárgéppel. Legújabb szer-eink úgy villany, mint vas és vizondolással utolérhetetlenek. „Innocamin” hajfesték 15 árnyalatban csak Mussa-cégnél kaphatók. P. Unirii 23.

Izletes kóser házikoszt kapható kihordásra is. Háromfogásos ebéd 18 lej. Cim: Weisz, Chinez 2/A (óvár).

Matematikai tanárjelöltnek előkészít középiskolai, érettségi és politechnikai felvételi vizsgára. Cim: Chinez 2/A (óvár).

HIREK

Az angol király szeretne szardiniát fogni. Belgrádból jelentik: VIII. Edward angol király ma a Nahlin yachton Cibenik-ről Vubronik felé utazott. Utközben a szardínia halászköz munkáját figyelte és kijelentette, hogy nagyon szívesen résztvenne egy szardínia halászatban.

Elutazott Salzburgból az olasz trónörökös. Bécsből jelentik: Umberto olasz trónörökös ma elutazott Salzburgból. Távozása előtt a trónörökös Schuschnigg kancellár, a bécsi olasz követ és a város lakossága üdvözölte.

Vadászaton állt a balkeze csuklóját egy baiaimare-i mészáros. Tudósítónk jelenti: Végzettség válható szerencsétlenség történt tegnap Ulmoasa községben, ahova egy baiaimare-i társaság vadászatra rándult ki. Miklosica József mészáros vadászat után, hazatérőben egy forrásnál vizet akart inni. Letette fegyverét a földre, majd lehajolt, hogy friss vízzel enyhítse szomját, miközben a fegyver kakasát megnyomta. Ennek következtében a puska hatalmas robajjal eldördült és a golyó Miklosica balkeze csuklóján hatolt keresztül. Szerencsére a főtűret nem érte, de így is teljesen összeroncolt a csuklóját. Óriási vérvesztéssel vitték be a kórházba a pólujárt amatőr vadászt.

Értesítés

Alólirottak Weisz & Haász S. A., Arad tisztelettel értesítjük nb. üzletfeleinket, hogy Lándeszmann Lajos ur cégünk kötelékéből a mai napon kivált és sem üzletszerzésre, sem pedig inkasszóra nem jogosult.

További nb. támogatásukat kérve, maradtunk teljes tisztelettel:

WEISZ & HAASZ S. A. Arad
Telefon: CLUJ 4-27.

A Palesztinahivatal közleményei. Felhívjuk mindazokat, akik a mostani sedjűlban akár chalu — akár iparos — certifikátot kaptak, hogy legkésőbb augusztus 15-ig összes irataikat és az illetékeket a bucaresti központi Palesztinahivatalnak (Oficiul Palestinean Central, Bucuresti, Bvd. Domniti 48.) küldjék be. Ellenkező esetben certifikátjukat elvesztik, miután az összes allijázók-nak augusztus havában feltétlenül Palesztinában kell lenniük. — Mose Schapira, a Szochnuth jeruzsálemi bevándorlási osztályának helyettes vezetője néhány napra Romániába érkezik és a következő városokat fogja meglátogatni: Augusztus 12: Cernauti, aug. 13: Iasi, 14-15: Chisinau, 16: Balti, 17-18: Bucuresti, 19: Timisoara, 20: Sighet. Mose Schapira ezalkalommal részt fog venni a Palesztinabizottságok ülésén és meg fogja látogatni a különböző szervezetek hacsara-telepeit.

Meghalt az emigráns oroszok püspöke. Belgrádból a berlini BNB továbbítja azt a hírt, hogy a jugoszláviai Karlovicson meghalt Clutorius mitropolita, a külföldön élő oroszok görögkeleti egyházának feje. Az emigráns főpap 83 éves volt.

Magzatelhajtás miatt meghalt egy baiaimare-i asszony. Tudósítónk jelenti: A tegnap gyanus körülmények között meghalt Muresan Györgyné, Saulescu uccai lakos, akinek holttestét a satumarei ügyészség rendelkezése dr. Selegian János és dr. Dumbroviceanu György városi tisztviselők, valamint dr. Wertheimer Jakab kórházi főorvos felboncolták. A boncolás megállapította, hogy magzatelhajtás következtében beállott infekció okozta a halált. Kihallgatták az asszony férjét és szomszédait, akik elmondták, hogy Muresan Györgyné, aki kéthónapos áldott állapotban volt, özv. Stecz Antalné szülésznő műtétet hajtott végre, hogy megszabadítsa anyai örömeitől, amiért Steczné száz lej honoráriumot kapott. Napok múltán Muresanné beteg lett, elment dr. Selegianhoz, de elhallgatta előtte, hogy mi a baja, csak a lázára panaszkodott. A főorvos kórházba utalta, azonban ő nem akart bemenni és így pár nappal ezelőtt végleg ágyának döntötte betegsége úgy, hogy eszméletlenül feködött. Hiába volt ezután már orvosi beavatkozás, késő volt és Muresan Györgyné meghalt. A vallomások alapján a rendőrség őrizetbe vette Steczné, akit bevisznek a satumarei ügyészségre.

Tizenkilenc évre szállították le a sorozási korhatárt Szovjetországban. Moszkvából jelentik: A Tass-ügynökség jelenti, hogy a népbiztosok központi végrehajtóbizottsága kimondta a hadkötelezettséget a 19 életévüket betöltött fiatal emberek számára. Ez annyit jelent, hogy az eddigi 21 éves korhatárt leszállították.

Két halálos autószerencsétlenség. Craiovából jelentik: A Distributia egyik autója nekirohant egy hid karfájának és azt áttörve 6 méteres árokba fordult. Egy utas súlyosan, kettő könnyebben megsebesült. — A másik szerencsétlenség Bucurestiben történt. A Grivitei uton ma reggel egy teljes sebességgel haladó autó nekifutott egy póznának. Két utas súlyosan megsebesült.

Három román repülőhíresség programja. Bucurestiből jelentik: Ionel Fernic, az ismert ejtőernyőugró, aki mellesleg dzsezzénekes, Franciaországba utazik, ahol egy pilótaiskolának kurzusait fogja látogatni. — Smaranda Braescu, a neves román pilótánő egy nap alatt Bucurestiből Stockholmra akar repülni. — Bazu Cantacuzino, akinek hétfőn kellett volna Los-Angelesbe indulni, hogy ott résztvegyen a nemzetközi repülőmitingen, lemondta utját, hogy több időt szentelhesen világkörüli utja előkészületének. Los-Angelesben Romániát csupán Papano főhadnagy fogja képviselni, aki a Zeppelinnel utazik Amerikába.

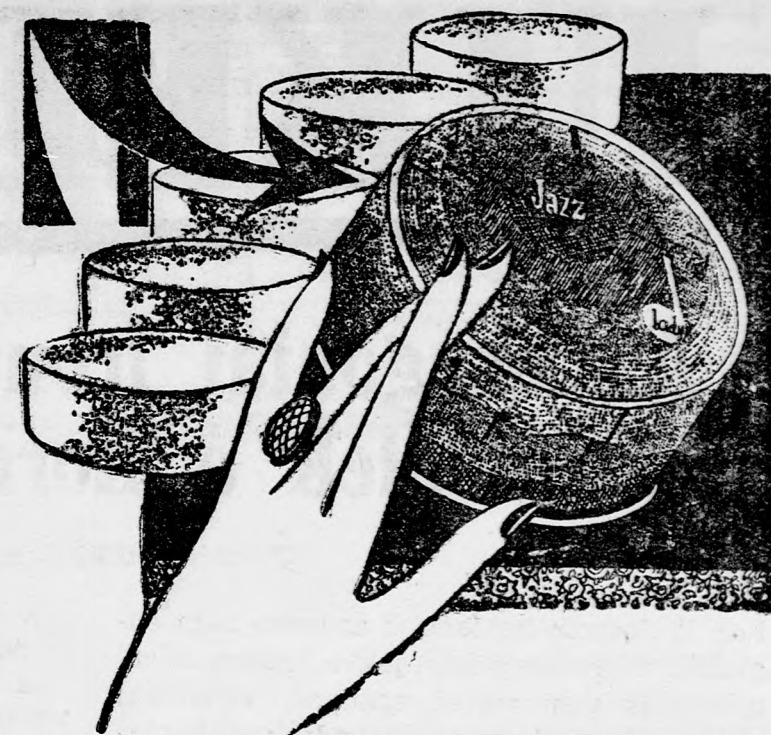
Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg husmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József“ keserűvíz azonnali használata rendkívül fontos segédeszköz. Az orvosok ajánlják.

Kiemelik a Lusitania kincseit. Londonból jelentik: Husz éve annak, hogy a Lusitania nevű hajó kincsel rakottan a tengerbe süllyedt. Azóta már jó néhány alkalommal megkísérelték élelmes pénzemberek, hogy a kincseshajót felkutassák a tengerfenéken és a két-évtizedes hullámsírból a felszínre hozzák. A kísérletek azonban eddig csak kísérletek maradtak, a tenger azóta a helyen, ahol a hatalmas óceánjáró elsüllyedt, igen mély és amellett az örökös hullámrengetés is megnehezíti a különben is körülményes és nehéz kotrómunkát. Egy évvel ezelőtt kísérte meg egy angol kotróvállalat a Lusitania kimentését, hatalmas pénzeszközöket is szánt az egész műveletre, de a tenger mintha csak meg akarta volna nehezíteni a munkát, állandóan viharos volt, úgyhogy a hatalmas kotrógépeket a kikötőbe kellett vonni. A tavalyi kísérlettől függetlenül most ugyancsak egy angol kotróvállalat újra hozzálát a kincseshajó felkutatásához. Beavatottak nézete szerint a kísérlet most eredményesen fog végződni, annál is inkább, mert egy amerikai filmvállalat is jelentkezett ebből az alkalomból és ugyancsak nagy összegű pénzt ajánlott fel, hogy a hajó kimentéséről pontos filmfelvételt készíthessenek. A filmgyár laboratóriumában már hónapok óta folynak az előkészítő munkálatok. Különös szerkezetű hatalmas fényezőkat konstruáltak, amelyekkel a tenger mélyét oly nagy mértékben akarják bevilágítani, hogy a vízben készült filmfelvételek igen éles képsorozatot adhassanak. A hajó kilencven méter mélységben pihen az iszapban és úgy hiszik, hogy a hajóroncsra a husz éven át rárakódott iszapot igen nehéz lesz eltakarítani olyképpen, hogy a buvárok az acélemezeket autogén vágókészülékekkel meglékelhessék. Az amerikai filmvállalat, tekintve azt, hogy a hajó fekvési helyzetét pontosan megállapították és pontos tervet is készítettek a kutatómunkák minden fázisáról, most azzal az ötlettel is foglalkozik, hogy nemcsak filmfelvételeket készítenek a zöldsínaról, iszapos tengerfenékről és a hajóroncsról, hanem egy hatalmas buvárhárangot építtetnek, amelynek fala vastag üveglemezéből készül és ennek a burának segítségével néhány riporterből álló társaság is leereszkedik a mélybe s majd onnan helyszíni rádió-beszámolót adnak. A kutatómunkát végző társaság egyik mérnöke úgy tervezte, hogy ha az iszapréteget a hajóroncsról eltávolították, úgy a hajó orrán néhány dinamit-patront helyeznek el és ezek segítségével szétrobbantják a hatalmas acélkolosszust. Feljegyzések szerint a Lusitania egymillió fontnyi arany és ezüst pénzt vitt magával és úgy hiszik, ezt a hatalmas arany és ezüst kincset az elsüllyedt hajó pánccszerényeiben fogják találni. A kutatómunkák elé a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek úgy Angliában, mint Amerikában.

Eladó

CLUJON, Str. Văii 6. szám alatt épülfőfőben maradt villa. Felvilágosítást ad HEVES építészmérnök Cluj, Cală Regele Ferdinand 125.

Ez a kis doboz számtalan kísérletet és tanulmányt zár magába.

Tapadóképesség és finomság — ezek a fő tulajdonságok, amelyeket egy jó minőségű pudertől kérnek és ezeket a tulajdonságokat úgy kell elérni, hogy ne használjanak a bőrre ártalmas anyagokat.

Hogy valóban jó pudert kreáljon, Lady egyik formulát a másik után próbálta ki és mindenféle alkatrészrel kísérletezett. Végül is csodás pudert kaptunk - a Jazs pudert - amely modern csomagolásban kerül piacra, mert olyan pudert, amely a modern kozmetika legmagasabb fokát jelenti. A gyárosok tudják, hogy egy pudert legjobban a nők ítélné meg. Éppen ezért, hölgyeim, kérjük, tegyenek egy próbát a Jazs puderral, meg vagyunk győződve, hogy csak dicséretet hallunk.

Any a bárban

Ez a különös, kevert, zavart, elragadó, furcsa város, egykori kincseivel és régi kultúrájának soha ki nem pusztítható maradványával sokféle örömet tud nyújtani. Ejszakai élete is eredeti, mint a kávéházban, minden, ami itt található. A világvárosnak és nagyközönségnek szerencsés és megvesztegetően sikerült keveréke el itt kávéházban, klubban, bárban, színházban és társadalmi életben, hétköznapiokon és szombat este.

A bár, amelyről szó van, mozgalmas szombat éjszakai kasszanapját éli. Hajnali kettő. Az elegáns klubokból jóhangulatú társaságok jönnek át. Magas, kapatos ember jöképi kis táncosnővel enyeleg a nagy nyilvánosság előtt és annak számára. A tánc úgy történik, hogy a hölgy rááll a magas fiatal ember lábára, aki vigan táncol a könnyű teherrel. A másodosztályú futballbajnokság kiöregedett, egykori centerfedezete kivéül díző bájait táncoltatja a kivilágított parketten. Orosz emigráns bárszereplők öreg orosz dalokat énekelnek, a másik sarokban bohém íróember novellát ír. Egyedül ülő ur magyar nótával vigan magában, míg a zenekar a tánczenével van elfoglalva. Kétes elegánciájú nők vákonyzsebü fiatalemberekkel szerelemlől beszélnek és alkudoznak. Időközben finom urinők kelnek táncra elegáns urakkal és szenzációsan jól érzik magukat a vegyes környezetben, ami a mozgó, nyugtalan, őszinte, erkölcsi gátlásokat ki- kapcsoló igazi éjszakai élet.

És amikor teljében áll a hangulat, mindenki becsipett már, az összes alkudozások befejeződtek, váratlanul hangulatifény sötéti el a helyiséget, feljajong a szakszofon és angol valse lágy zenéje táncolni mennek a párok. Majd elhalkul a muzsika és énekelni kezd a szakszofonos, a zongora hívős akkordjai mellett. A következő szöveggel:

Nincs senki olyan szép,
nincs senki olyan jó,
nincs senki olyan, mint az én anyám.
Ő tartja a kezem, ő fog, ha eszem,
mert mindennem, mert ő az én anyám.
Ha más valaki bán, ő sír és megölel.
Ő istenem, csak ő ne hagyjon el.
Nincs senki olyan szép,
nincs senki olyan jó
nincs senki olyan mint az én anyám...

A dal óriási sikert arat. A közönség megtapsolja, a zenekar ismétli az angol valse-ot, mely az anyáról szól. A kis nők vigan táncolnak rá. Nagy társaság magához rendeli a zenészeket és a dal még egyszer felhangzik. A szám a legnépszerűbb az egész műsorban. Sláger. Hangulatifénnyel, érzéki melódiával, féligrészeg éjszakai pillangók öröme...

Körülnézünk, de azt hisszük, senki nem csodálkozott rajta. Az emberek megszokták. Ezt is. 1936-ban élünk és nem szokás észrevenni, ha izléstelen zeneszerzők rossz költők anya-gicceit átalakítják bárszámá. A bár demokratikus. A sok mindenféle melé, ami ott előfordul, „befogadta“ az anyát is. (—lay)

André Maurois: „A hallgatag Bramble ezredes“. Az első regény a skótokról. Maurois legalkalmasabb könyve. Ara füve 60 lej. Epocna-kiadás. Kapható minden könyvkereskedésben.

UJ KELET Legujabb hírek

Az aragoniai fronton vereséget szenvedtek a kormánycsapatok

(Elsődolnai cikkünk folytatása)

hoz. A francia hatóságok azonban nem engedték meg, hogy átlépjék a határt, mivel utleveleik nem voltak spanyol vízummal ellátva. Hasonlóan megtagadták a határátlépést négy francia önkéntesnek is.

A madridi belügy- és kereskedelmi minisztériumok utasították Guipuzcoa-tartomány kormányzóját, írja össze mennyi élelmiszer felett rendelkeznek az ottani kereskedők. Az összeírást eskü alatt fogják végezni és akik hamis adatokat diktálnak be, azokat példásan megbüntetik.

Bayonne, augusztus 12. A Havas Gijonból szerzett értesülése szerint a zendülők helyzete ott tarthatatlan. A francia határra érkezett szökevények szerint a város bevételé küszöbön áll.

A kormány optimista

Két kormánypárti hadihajó ma reggel bombázta Tarrifát. Három zendülő repülő gép erre megtámadta a hajókat. A hajók és a gépek között formális harc fejlődött ki, de a bombák sem a hajókban, sem a repülőgépekben nem tettek kárt. Ezer főből álló zendülő csoport és egy tüzér század hajóit máma át Marokkóból a félszigetre.

A felkelő csapatok tegnap délután már öt kilométernyire voltak Iruñától, de a kormánykörök szerint nem fogják elfoglalni a várost.

A támadás tegnapelőtt éjjel meglepetészerűen indult meg és tegnap az esti órákig tartott.

A kormánypárti sajtó fenntartja, hogy a zendülőket mindenütt legyőzték. A kormánycsapatok helyzete az egész fronton jó. A Reuter tudósítója cáfolja azokat a híreket, hogy Madridban zavargások lettek volna.

Valencia, augusztus 12. Három kormánypárti hidroplán elfogott egy zendülő hidroplánt.

A burgosi főhadiszállás jelentései

Burgos, aug. 12. (Rador.) A Havas külön tudósítója táviratozza az északi frontról. Tolosa városának a zendülők által való elfoglalása hirtelen megváltoztatta San Sebastian város kinézetét. A kormány milicái, amelyek naphosszat cirkáltak az uccákon, teljesen eltűntek. A városi hatóságok felszólították a lakosságot, lássa el magát vízzel, a városon kívüli kutakból mert a vízvezetéküket a zendülők elvágták. Ma délelőtt San Sebastian lakossága nagy tömegekben hagyta el a várost.

Molla tábornok rádió útján felszólította azokat a tábornokokat és tiszteteket, akiket a köztársasági elnök dekrétumok útján eltávolított a hadsereg kebeléből, hogyha a zendülők soraiba akarnak állni, volt rangjuk mellett mehetnek.

Badajost újra bombázzák

Lisszazon, aug. 12. (Rador.) A DNB jelenti: Badajos városát ismét bombázták a zendülők. A portugál határra számos badajosi menekült érkezett, akik szerint a városban borzalmas állapotok uralkodnak. A jobboldali szervezetek tagjait a nyílt téren végezték ki. A kommunisták lelőtték egy 17 éves leányt, négy katonát és egy tisztet (a vámkatonaság tagjait).

Sevilla, aug. 12. (Rador.) A rádió szerint a nemzeti csapatok nagyobb vörös különítményt semmisítették meg. Gazdag hadizsákmány került a zendülők kezébe.

Ellenforradalmi győzelmi hírek

Lisszabon, aug. 12. (Rador.) A Havas jelenti, hogy a portugál Radio Club leadója szerint a zendülők elfoglalták Guadajárára városát, amely 55 kilométernyire fekszik Madridtól. 19 zendülő repülő bombázta Somosierat és lelőtt két kormánygépet. Meghódították a zendülők Rafael és Espinar helységeket, amelyek a kormány kezében voltak. Saragossa vidékén a vörös csapatokat visszazorították. A vörösök 100 halottat és 300 sebesültet hagytak hátra. Két kormányrepülő Franco tábornok rendelkezésére bocsátotta magát.

A lisszaboni híreket egyetlen hírszolgálati iroda sem erősítette meg.

A Reuter tudósítója szerint a zendülők visszahódították Santago aragoniai városát, amelynek vizesései több várost látnak el vízzel.

Páris, aug. 12. (Rador.) A pampelunai és vittoriai püspökök felszólították híveiket, ne harcoljanak a vörös hadsereg soraiban.

Ujabb összecsapások

Bayonne, aug. 12. (Rador.) A spanyol népfrent vezetéke a következő közleményt adta ki: Enderlaza körzetében a zendülők támadást indítottak, majd a kormánycsapatok erélyes ellenállása folytán visszavonultak.

Arab banditák megöltek egy angol altisztet

Palesztinába készült menni az angol gyarmatügyi miniszter?

Jeruzsálem, augusztus 12. Harminc arab bandita megtámadott több angol katonát, akik Palesztina egyik tavában fürödtek. Egy angol altisztet megöltek, három katonát pedig súlyosan megsebesítettek.

London, augusztus 12. Tegnap az a hír terjedt el londoni körökben, hogy Ormby

Irun környékén a népfrent csapatai visszavonultak, hogy újabb erősebb állásokat foglaljanak el. Egy kormányrepülő felderítő és bombavető utat tett a zendülők Arcale és Picoqueta között levő állásai felett Oyarzum vidékén a guadelupai és san-marcosi csapatok erősen bombázzák az ellenséget. Renteria környékén teljes nyugalom.

A Havas, amely ezt a közleményt továbbítja, hozzáteszi: A közlemény nem tesz említést Tolosa városának a zendülők által való elfoglalásáról.

Burgos, aug. 12. (Rador.) A Havas jelenti: A Belchitenán az aragoniai fronton vívott harc (50 kilométernyire Saragossától) a zendülők győzelmével végződött. A kormánycsapatok nagyobb veszteségeket szenvedtek, 200 halottat és igen sok fegyvert, köztük 20 gépfejszert hagytak hátra. E győzelem 10 kilométernyire előrevitte a zendülőket.

Párizs, aug. 12. A francia kormány cáfolja azt a hírt, hogy az utóbbi napokban francia gyártmányú repülőgépek érkeztek Spanyolországba.

Gore gyarmatügyi miniszter Palesztinába szándékszik utazni. Beavatott körökben megcáfolták ezt a hírt és kijelentették, hogy a miniszter nem foglalkozik ezzel a gondolattal. Ormsby Gore szabadságát Dubrovnikban tölti.

Dr. Lupu visszaérkezett külföldi utjáról

BUCURESTI, augusztus 12. Dr. Lupu tegnap délután a fővárosba érkezett. A nemzeti parasztpárti politikus repülőgépen tért haza külföldi utjáról és Baneasan szállt le, ahol a nemzeti parasztpárt számos vezető embere és a parasztgárdák több tagja fogadta.

Ujra kiéleződött a távolkeleti helyzet

Peking, augusztus 12. Shahrban állomásozó mongol csapatok a tartománnyal szomszédos Yuan határra tömörülnek. A helyzet aggasztó. A külföldiek csoportosan hagyják el a veszélyeztetett országrészeket.

Mint Cantenből jelentik, Csang-Kai-Sek marsall odaérkezett, hogy Kwang-Si felkelő tábornokkal tanácskozzék. Ha a tárgyalások esetleg nem járnának sikerrel, a marsall büntető hadjáratot indít a tartomány ellen.

Peking, augusztus 12. (Rador.) A kínai lapok táviratai szerint 2000 japán katona nyomul előre Chahar és Suiyuan tartományok határa felé. A csapatokat repülők kísérik. Másrészt a mandzsu-csapatok, amelyek Chahar északi részeiben állomásoztak dél felé indultak. Seiyuan tartomány kormányzója a chahari kormányzó közreműködését kérte a Peking-Paotou vonal megvédéséhez.

Milliókat nem,

de 400 értékes, gyönyörű berendezési tárgyat nyerhet

a cluji Zsidókórház tárgysorsjátékán

Egy sorsjegy ára 50 lej. Sorsjegyek megrendelhetők a Kereskedelmi Hitelbank Rt.-nál Cluj, Piața Unirii 20. Arusítás az ország összes jelentősebb városaiban. Ha Zsidókórház sorsjegyet vásárol, segít beteg és ápolásra szoruló embertársain.

A belügyminisztérium engedélyezte a kávéházi kártyajátékokat

Bucuresti, augusztus 12. A belügyminisztérium körrendeletet bocsátott ki az összes prefekturákhoz, amelyben közli, hogy megemissíti előbbi rendelkezését, mely megtiltja a kártyajátékot a kávéházakban. A jövőben megengedhetik a hatóságok a kávéházi kártyajátékokat.

120 ezer bányamunkás sztrájkra készül Angliában

London, augusztus 12. A délvalesi munkások föderációja plenáris ülést tartott tegnap Dardiffban, amelyen elhatározták, hogy sztrájkba lép az egész környék bányamunkássága, ha tizennégy napon belül nem változik meg a bedvasi szénbányák munkásainak helyzete. Ebben a sztrájkban 120 ezer bányamunkás venne részt.

LEGUJABB HIREK A XI. OLIMPIÁRÓL

USA a második helyre szorult a nemzetek pontversenyében

Cluj, augusztus 12. Az olimpiai versenyek mai napjának eredményeit beszámítva a nemzetek pontversenyében Németország vezet, amely 18 arany, 18 ezüst és 24 bronzéremet szerzett. 2. Egyesült Államok 17-13-6. 3. Finnország 6-6-6. 4. Svédország 6-5-7. 5. Magyarország 6-1-2. 6. Franciaország 5-5-4. 7. Olaszország 5-4-5. 8. Japán 4-3-4. 9. Anglia 3-6-2. 10. Ausztria 3-4-2. 11. Csehszlovákia 3-4-0. 12. Hollandia 3-2-6. 13. Esztország 2-1-4. 14. Egyiptom 2-1-2. 15. Svájc 1-8-3. 16. Kanada 1-2-5. 17. Argentína 1-1-0. 18. Norvégia 1-0-1. 19. Új-Zéland 1-0-0. 20. Lengyelország 0-2-2.

A 400 méteres gyorsuszás döntőjének eredményei: 1. Medica USA 4:44.5 p, olimpiai rekord, 2. Uio japán 4:45.6 p, 3. Makino japán 4:48.1 p, 4. Flanagan USA 4:52.7 p, 5. Negami japán 4:53.6 p, 6. Taris francia 4:53.8 p. Vízipó: Magyarország-Hollandia 8:0. Kézilabda: Ausztria-Magyarország 11:7 (5:2).

Kosárlabda: USA-Fülöpzigetek 56:23, Mexikó-Olaszország 34:18, Kanada-Uruguay 41:21.

Ökölvívás: Szigeti magyar kikapott a cseh Hrubestől (középsúly). Nagy magyar győzött a belga Robbe ellen (nehézsúly).

Vízipó középdöntő: Belgium-Anglia 6:1, Franciaország-Ausztria 4:2.

Ökölvívás: A pehelysúlyban Seebert eszt győzött Berechet román ellen, Facchin olasz a könnyűsúlyban győzött David román ellen.

A kardesapat előmérkőzéseket 8 csoportba osztva kezdték meg a következő eredményekkel: Lengyelország-Görögország 9:3, Anglia-Chile 10:6, Olaszország-Kanada 15:1, Svájc-Jugoszlávia 9:7, Uruguay-Románia 8:8 (57:60 túsarány), USA-Törökország 14:2, Belgium-Dánia 19:1. A továbbjutott 14 csapat két négyes és két hármas csoportban vívja 'e az elődöntőt. Magyarország Ausztriával és Uruguayval került egy csoportba.

A 4x100 m gyorsuszóstaféta előfutáiban a következő eredmények születtek: I. futam: 1. USA 4:47.1 p, 2. Anglia 4:47.2 p, 3. Kanada 4:49.7 p, 4. Magyarország 4:50.6 p, 5. Ausztria. — II. futam: 1. Hollandia 4:38.1 p. A holland csapat csak egy tized másodperccel maradt el az olimpiai rekordtól. 2. Németország 4:40.5 p, 3. Dánia 4:46.2 p, 4. Japán 4:58.1 p.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomdája Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.